

HAN_UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

Radboud Universiteit

ABSTRACTBOOK

DAG VAN HET SPORTONDERZOEK

12 MEI 2022

NIJMEGEN

MET DANK AAN

Hogescholen Sport Overleg

INHOUDSOPGAVE

INCLUSIE: DOET IEDEREEN MEE?1

Co-designing networked co-creation for more inclusive sporting encounters2

Een foto van het huidige organisatielandschap van sport voor mensen met een beperking . .3

De betekenis van inclusie in de sport volgens verschillende stakeholders4

De betekenis van inclusie in sport volgens kinderen met een beperking, ouders en sportprofessionals: resultaten van focusgroepen in het Sport Empowers Disabled Youth 2 project . .5

MAATSCHAPPELIJKE WAARDE VAN SPORT6

COVID-19-gerelateerde annulering van sportevenementen en de ervaren impact op sportdeelname7

Belevenis en maatschappelijk impact van de EURO 2020 op de stad Amsterdam: Inzichten van en reflectie op vier studies8

Olympisme in Nederland: bekendheid en associaties9

Open Clubs & Vitale Sportparken: eerste aanzet voor MKBA10

Buurtsportcoaches in Den Haag.

Eerste inzichten in maatschappelijke veranderingen door de inzet van buurtsportcoaches in Den Haag.11

SPORT: DE INVLOED VAN HUIDIG EN TOEKOMSTIG BELEID12

De oogst op lange termijn van een scholing voor voetbaltrainers.

Een inventarisatie van principes die hebben geleid tot duurzame implementatie van de inhoud van een scholing (gegeven tussen 2008-2010) voor voetbaltrainers.13

Uitvoering lokale sportakkoorden; de invloed van de lokale context en het samenwerkingsverband14

De relatie tussen sportverenigingen in transitie en hun organisatorische sterkte15

HET BEWEGENDE KIND16

Wat is nodig om buitenspelen te stimuleren?17

Dynamische schooldag door digitale middelen (DSDM)18

Fundamental movement skill interventions in young children: a systematic review19

KANSEN EN BELEMMERINGEN VOOR SPORTDEELNAME20

De motiverende werking van online sportnetwerken: een onderzoek naar netwerkmechanismen op Strava.21

Cognitieve werkdruk en sporten. Meenemen of compenseren van werk in de vrijetijd? . . .22

Don't stop me now! A community based sport intervention to promote social integration in first episode psychosis.23

Een beter begrip van de motorische profielen van kinderen met twee statistische benaderingen.	24
De meerwaarde van de sportstroom; bewegen en sporten door leerlingen uit het VO in de vrije tijd	25
METEN IS WETEN: TECHNOLOGIE EN INNOVATIE IN SPORT EN BEWEGEN (ONDERZOEK) #1	26
Scoren met tactische voetbaldata	27
Monitoren van prestatie over de tijd in tennis: een systematische review	28
De ontwikkeling van de Tennis-specific Agility Test (TAT) voor het monitoren van getalenteerde tennissers	29
(Online) Gedragsveranderingstechnieken ter promotie van een gezonde leefstijl.	30
Het meten van object-controle bij basisschoolkinderen: validiteit en betrouwbaarheid van een aanpassing van de BLOC-test	31
SPORT EN GEZONDHEID	32
Positieve effecten van autonomie over de timing van feedback op de bewegingsuitvoering van wendbewegingen	33
Do Paralympic athletes suffer from brittle bones? Prevalence of low bone mineral density in a representative cohort of Paralympic athletes.	34

Associaties tussen het voldoen aan de beweegrichtlijnen, fysieke fitheid en gezondheid bij mensen met een dwarslaesie	35
(PEDAGOGISCH) SPORT- EN BEWEEGKLIMAAT	36
Vol plezier ontwikkelen: een pedagogisch verantwoord klimaat voor ieder kind	37
Karakteristieken van sportvereniging vragen om specifieke realisatie van pedagogisch sportklimaat	38
De turntopsportcultuur omturnen naar prestatie én plezier door inzichten in het socialisatieproces van ouders van talentvolle turnsters	39
SES EN SPORTPARTICIPATIE	40
Persoon-omgeving (mis)fits tijdens het faciliteren van sport door opvoeders: Een kwalitatieve studie onder opvoeders uit lage-inkomens gezinnen	41
Aannames van beleidsmakers en professionals over financiële steun voor sporten bij een club door kinderen	42
Hoe hangt sportparticipatie samen met sociaaleconomische verschillen in gezondheid? . .	43
METEN IS WETEN: TECHNOLOGIE EN INNOVATIE IN SPORT EN BEWEGEN (ONDERZOEK) #2	44
Sport Data Valley, de data-analyse infrastructuur voor alle sportonderzoekers	45

Longitudinal changes in body fat assessed by DXA are adequately reflected by skinfold measurements according to ISAK standards	46
Validating accelerometer use for measuring impact forces in skateboarding.	47
Verminderen van piekkrachten in de turnsport. Op zoek naar nieuwe wegen	48

GEVOLGEN VAN COVID-19 49

De impact van COVID op de sociale ongelijkheid in wekelijkse sportdeelname.	50
De effecten van de eerste COVID-19 lockdown op de ontwikkeling van de motorische vaardigheid van 6 tot 7 jarige kinderen	51
Gevolgen coronacrisis voor sportverenigingen	52
Gevolgen van de coronamaatregelen voor de motorische ontwikkeling van basisschoolkinderen	53
De gevolgen van de coronacrisis op talentvolle sporters in Nederland	54

(TOEKOMSTIG) TALENT 55

Ontwikkeling van een schaats-specifieke dynamische balanstest voor het monitoren van jonge talentvolle schaatsers	56
De weg naar de zwem top: Het belang van reflecteren en evalueren tijdens en na de training	57

De ontwikkeling van pacing gedrag in zwemmen: een marker voor talent?	58
---	----

Het belang van technische vaardigheden voor de toekomstige prestatie van jeugdtennissers: een prospectieve studie	59
---	----

Grensoverstijgende talentontwikkeling – lessen uit het onderwijs voor de sport	60
--	----

INCLUSIE: DOET IEDEREEN MEE?

CO-DESIGNING NETWORKED CO-CREATION FOR MORE INCLUSIVE SPORTING ENCOUNTERS

Iris Geerts

Organisatie : Universiteit Utrecht

Achtergrond : In order bring about more inclusive sporting encounters for marginalised people, new and alternative approaches are required that change the traditional way of organizing and providing sport. Networked co-creation holds important premise when it comes to realizing innovative solutions to complex social issues. By creating new relations and experimenting with new ways of doing and thinking, networked co-creation may bear on social inclusion challenges, plug gaps in the traditional sport system, and help to cater more effectively to the unmet needs of marginalised people.

Theorie : The implementation of networked co-creation requires joint action among of a broad range of interdependent public and private actors. Local sport coaches, public health professionals, youth workers, volunteers of sport clubs, municipal officials and so forth must all manage to coordinate their different perceptions, activities and institutional arrangements. As this joint action is not simple or self-evident, co-design methods that support the networked co-creation process among multiple actors can become a key in bringing about more inclusive sporting encounters for marginalised people.

Methode : This study is part of the ZonMw research project Calibrating Inclusive Sporting Encounters (CISE). The project currently applies co-design methods to facilitate the process of co-creation in two locally embedded networks in the cities of Utrecht (Leidsche Rijn) and Eindhoven (Tongelre). The co-design methods included a number of interactive workshops that aimed to (1) facilitate fruitful dialogue between multiple actors; (2) build up shared understanding and alignment; (3) identify and deploy shared resources; and (4) turn goals into concrete actions and activities.

Conclusie : This study can help us understand the way in which co-design can facilitate networked co-creation among multiple actors. Bringing the importance of joint action to the forefront of the analysis enables all involved actors in the networks to strengthen their initiatives aimed at more inclusive sporting encounters for marginalised people.

Discussievraag : Welke belemmeringen ervaren jullie in netwerken op het gebied van sport en bewegen?

EEN FOTO VAN HET HUIDIGE ORGANISATIELANDSCHAP VAN SPORT VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING

Caroline van Lindert; Maxine de Jonge

Organisatie : Mulier Instituut

Achtergrond : De sportdeelname van mensen met een beperking loopt fors achter bij die van de algemene bevolking. Daar is in de afgelopen 20 jaar nauwelijks verandering in gekomen, terwijl in deze periode ook veel maatregelen gericht waren op sportstimulering en versterking van de beleids- en organisatiestructuur van de gehandicaptensport. De vraag is in hoeverre deze structuur en maatregelen helpen bij het bevorderen van de sportmogelijkheden voor mensen met een beperking. Om deze vraag te kunnen beantwoorden heeft het Mulier Instituut onderzoek gedaan naar het beleids- en organisatielandschap. Dit onderzoek maakte deel uit van een bredere monitor naar inclusief sporten en bewegen voor mensen met een beperking (subsidie ministerie VWS). De resultaten landen tevens in het hoofdstuk Disability sport in the Netherlands in de voorgenomen boekpublicatie Disability Sport in Europe (eds. Van Lindert, Scheerder & Brittain).

Theorie : Op basis van het theoretisch raamwerk van Scheerder, Willem & Claes (2017) is het sportbeleidssysteem (organisatiestructuur, wetgeving en beleid en ondersteuningsstructuur) van de sport voor mensen met een beperking in Nederland in kaart gebracht. In deze presentatie zoomen we in op de organisatiestructuur, waarbij we beschrijven welke overheids-, intermediaire en niet-overheidsorganisaties op landelijk, provinciaal en lokaal niveau een rol spelen in het landschap en hoe zij zich onderling tot elkaar verhouden. Hiervoor is het raamwerk van Hallman & Petry (2013) gebruikt en is gekeken naar theorieën over de relatie tussen overheid en sportorganisaties (principal-agent en co-governance benadering).

Methode : Om een foto te kunnen maken van de huidige organisatiestructuur zijn in 2020 interviews gehouden met 15 experts en vertegenwoordigers van organisaties in het landschap. Daarbij is ook teruggeblikt op veranderingen en vooruitgeblikt op wenselijke verbeteringen. De interviews zijn deels face to face en deels online (vanwege de coronamaatregelen) afgenomen, volledig uitgewerkt en thematisch gecodeerd in Maxqda. Aanvullend is deskresearch verricht. Het ontstane landschap is vervolgens bij de respondenten teruggelegd en feedback is verwerkt.

Conclusie : In het beleids- en organisatielandschap zijn in de afgelopen jaren grote veranderingen waar te nemen. Organisaties zijn verdwenen, gefuseerd of nieuw ontstaan. Pogingen (bewust dan wel onbewust) om de structuur te vereenvoudigen lijken niet geslaagd. Op dit moment zien we een veelheid aan organisaties zonder duidelijke regie bij 1 partij. Er is wel eensgezindheid over de ambitie die in Nederland moet worden nagestreefd: bevorderen van betere sportmogelijkheden voor mensen met een beperking vanuit de inclusie gedachte. Vanuit theoretisch perspectief kunnen de relaties tussen sportorganisaties (niet-overheid) en overheid gekenmerkt worden als co-governance relaties, waarbij overheid en sportsector wederzijds van elkaar afhankelijk zijn voor het bereiken van de ambities. Subsidies en beleidsprogramma's zoals het Nationaal Sportakkoord zijn mechanismen voor de overheid om aan te sturen op meer samenwerking in het landschap en bij te dragen aan vervulling van landelijke doelen. Of de huidige structuur de meest bevorderende structuur is voor het bereiken van de gezamenlijke ambitie verdient nog nader onderzoek.

Discussievraag : Wat zou de ideale organisatiestructuur zijn met het oog op het realiseren van een inclusieve sport- en beweegomgeving voor mensen met een beperking?

DE BETEKENIS VAN INCLUSIE IN DE SPORT VOLGENS VERSCHILLENDE STAKEHOLDERS

Maxine de Jonge

Organisatie : Mulier Instituut

Achtergrond : De Nederlandse overheid wil inclusieve sport en bewegen bevorderen. De betekenis van het woord 'inclusie' blijft echter vaag. Het is mogelijk dat de definitie van inclusieve sporten en bewegen van de ene groep kan verschillen van die van een andere groep. Om te werken aan een gemeenschappelijk doel (inclusieve sporten en bewegen), is het belangrijk om deze verschillen in ideologie aan te pakken. Het doel van dit onderzoek was om te achterhalen hoe verschillende stakeholdergroepen, zoals beleidsmakers, sportverenigingen, sportbonden en buurtsportcoaches, inclusieve sport en bewegen definiëren.

Theorie : Er waren geen hypothesen gemaakt voorafgaand het onderzoek.

Methode : Dit onderzoek maakte deel uit van een groter onderzoek naar sportbeleid en de sportdeelname van mensen met een beperking, gefinancierd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Voor dit onderzoek is een mixed methods aanpak gebruikt. We presenteren gegevens van interviews met stakeholders die nationale sportorganisaties en PA vertegenwoordigen en de resultaten van enquêtes onder de volgende stakeholdergroepen: buurtsportcoaches (CSC, n=104), gemeenten (n=179), regiocoördinatoren (n=35), sportbonden (n=42) en sportverenigingen (n=453). Data van de interviews en open vragen werden geanalyseerd met Maxqda. Beschrijvende statistieken werden uitgevoerd op de enquêtedata met behulp van SPSS.

De interpretaties van de verschillende stakeholders van "inclusie in de sport" worden gepresenteerd. De resultaten tonen aan dat sommige stakeholders er de voorkeur aan geven dat mensen met een beperking aan het reguliere sport- en beweegaanbod deelnemen. Tegelijkertijd geven de stakeholders prioriteit aan autonomie. Zo zijn de meeste sportbonden (53%) en sportverenigingen (64%) het er (volledig) mee eens dat mensen met een beperking bij dezelfde aanbieder moeten sporten als mensen zonder beperking. Gemeenten (34%) en buurtsportcoaches (34%) zijn het hier minder mee eens en een minderheid van de regiocoördinatoren (11%) is het met deze stelling eens. De meerderheid van de regiocoördinatoren (60%), buurtsportcoaches (60%), gemeenten (62%) en sportbonden (78%) is het (volledig) mee eens dat er is sprake van inclusie is als mensen met en zonder beperking elkaar ontmoeten bij een sport- en beweegaanbieder. De meerderheid van de stakeholders (79% van de buurtsportcoaches, 80% van de gemeenten, 94% van de regiocoördinatoren en 75% van de sportbonden) is het er (volledig) mee eens dat een inclusieve sport- en beweegomgeving is bereikt als iedereen in zijn of haar eigen wensen en behoeften kan voldoen.

Conclusie : Uit de resultaten blijkt dat er nog geen consensus bestaat onder de stakeholders over de definitie van inclusie. Sommige stakeholders zijn van mening dat het doel is dat mensen met en zonder beperking zoveel mogelijk samen sporten en bewegen. Anderen vinden dat de keuze bij het individu moet blijven. Deze verschillen moeten in gedachten worden gehouden bij het opstellen van toekomstig beleid, aangezien ze kunnen leiden tot verschillende (en mogelijk tegenstrijdige) uitvoeringsstrategieën.

Discussievraag : De stakeholders zijn het niet helemaal met elkaar eens over de betekenis van inclusief sporten en bewegen. Is dit een probleem? Zo ja, hoe kan dit worden opgelost?

DE BETEKENIS VAN INCLUSIE IN SPORT VOLGENS KINDEREN MET EEN BEPERKING, OUDERS EN SPORTPROFES- SIONALS: RESULTATEN VAN FOCUSGROEPEN IN HET SPORT EMPOWERS DISABLED YOUTH 2 PROJECT

Vera Dekkers; Afke Kerkstra; Jasmijn Holla

Organisatie : Hogeschool Inholland

Achtergrond : Het Erasmus+ project Sport Empowers Disabled Youth 2 (SEDY 2) richt zich op het stimuleren van inclusie en gelijke kansen in sport voor kinderen en jongeren met een beperking. Om bij te dragen aan een inclusieve sportomgeving, is binnen dit onderzoek aan kinderen met een beperking, hun ouders en sport professionals gevraagd naar de betekenis van inclusie in sport.

Theorie : Voorgaand onderzoek laat zien dat inclusie gaat over de individuele keuze van een sportactiviteit in een continuüm van gescheiden, geïntegreerde en inclusieve benaderingen (Kiuppis, 2018) beschouwd als het inclusiespectrum (Stevenson & Black, 2011). Bestaand onderzoek is vaak niet gebaseerd op de authentieke wensen en gevoelens van kinderen en jongeren met een beperking zelf. De centrale onderzoeksvraag is daarom: 'Inclusie in sport: wat betekent het in de praktijk?'

Methode : Om de authentieke opvattingen, wensen en gevoelens van de doelgroep te inventariseren zijn online focusgroep gesprekken gehouden met jongeren met een beperking, hun ouders en sportprofessionals in Finland, Litouwen, Portugal en Nederland (12 focusgroep gesprekken). Gegevens zijn gecodeerd en geanalyseerd (thematische contentanalyse).

De resultaten laten zien dat alle drie de groepen inclusie in sport definiëren aan de hand van de volgende vier thema's: 'Het hebben van een keuze', 'Het gevoel erbij te horen', 'Gelijkheid en het hebben van dezelfde rechten' en 'Iedereen kan meedoen'. Ouders en sport professionals geven daarnaast aan dat het belangrijk is om te 'Erkennen dat iedereen uniek is' en dat 'Inclusie een doorlopend proces is'. Sport professionals ervaren bovendien dat 'Terminologie (taal) uitdagend is.

Conclusie : Deze resultaten zijn in lijn met artikel 30.5 van het VN verdrag inzake de rechten van personen met een handicap en hebben overlap met voorgaand onderzoek dat laat zien dat inclusie gaat over de individuele keuze van een sportactiviteit in een continuüm van gescheiden, geïntegreerde en inclusieve benaderingen. Ons onderzoek complementeert dit met de sociale component van inclusie wat betreft het gevoel hebben erbij te horen, het hebben van een keuze en de mogelijkheid te hebben om de unieke persoon te zijn die je bent binnen een sportsetting. Dit is door het SEDY2 project als uitgangspunt genomen om gelijke sportbeoefening en -plezier te bevorderen.

Discussievraag : We constateren dat beleidsmakers inclusie anders interpreteren dan de stakeholders die we binnen het SEDY project gesproken hebben. Hoe gaan we hier mee om?

MAATSCHAPPELIJKE WAARDE VAN SPORT

COVID-19-GERELATEERDE ANNULERING VAN SPORTEVENEMENTEN EN DE ERVAREN IMPACT OP SPORT-DEELNAME

Eva Heijnen

Organisatie : Mulier Instituut

Achtergrond : In maart 2020 kwam de sport tot stilstand omdat de meeste landen openbare bijeenkomsten verboden en de verwachte 'sportzomer' van 2020 werd uitgesteld. Dit betekende niet alleen een gebrek aan financiële inkomsten, want sportevenementen hebben naast de economische impact ook een maatschappelijke impact.

In dit onderzoek kijken we naar de mate waarin de Nederlandse bevolking niet werd bediend door de annulering van (top)sportevenementen (geen reguliere competitiewedstrijden) en de impact op hun sportdeelname.

Theorie : Volgens Taks (2013) kunnen sportevenementen onder bepaalde omstandigheden een sociale impact op het gebied van sport- en beweegdeelname, houding en beleving en sociale cohesie bewerkstellingen. Het idee is dat het kijken naar (top)sportevenementen mensen (bezoekers of volgers) kan stimuleren om zelf (meer) te bewegen, maar dit effect wordt niet altijd vastgesteld (Breedveld & Hover, 2015; Frawley, 2013).

Methode : Door middel van een online-enquête onder de Nederlandse bevolking (16-79 jaar) in oktober 2020 (n = 1.500) is vastgesteld in hoeverre de annulering van sportevenementen invloed heeft op de sportdeelname van Nederlanders die van plan waren deel te nemen aan (26%), sportevenementen bezoeken (25%) en/of (33%) volgen via de media. De resultaten laten zien dat 31 procent van de Nederlanders die van plan waren om deel te nemen aan sportevenementen aangaf dat hun sportdeelname afnam vanwege het onvermogen om deel te nemen (vs. 13 procent toegenomen), 25 procent van de Nederlanders die van plan waren om sportevenementen te bezoeken gaf aan dat het niet kunnen bezoeken een negatieve impact had op hun sportdeelname en 15 procent van de Nederlanders die sportevenementen niet konden volgen via de media gaf aan dat hun sportdeelname verminderde vanwege tot het niet kunnen volgen van sportevenementen via de media. Naast de impact op sportdeelname geeft 65 procent van de respondenten die zou deelnemen aan evenementen, 64 procent van de respondenten die evenementen zou bezoeken en 59 procent van de respondenten die sportevenementen via de media zal volgen, aan dat sportevenementen worden gemist.

Conclusie : Deze bevindingen suggereren dat annulering van (top)sportevenementen als gevolg van Covid-19 over het algemeen een negatief effect had op de sportdeelname van de Nederlandse bevolking. Daarnaast misten de Nederlanders sportevenementen op grote schaal.

Discussievraag : Kunnen (top)sportevenementen onder bepaalde voorwaarden de sportparticipatie van deelnemers, bezoekers en/of volgers verhogen?

BELEVENIS EN MAATSCHAPPELIJK IMPACT VAN DE EURO 2020 OP DE STAD AMSTERDAM: INZICHTEN VAN EN REFLECTIE OP VIER STUDIES

Paul Huiszoon

Organisatie : Hogeschool van Amsterdam

Achtergrond : Amsterdam heeft in het verleden grote evenementen georganiseerd, toch werd door een gebrek aan politieke en economische steun bij sommige evenementen afgezien ervan het organiseren. Het bekendste voorbeeld hiervan is het geannuleerde bid voor de Olympische en Paralympische Spelen in 2028. Nederland wilde deze Spelen organiseren, maar onderzoek toonde aan dat een groot deel van de bevolking een potentieel bid niet zou steunen. 74% van de respondenten vond dat de Spelen te veel geld zouden kosten met te weinig resultaat (Eling & van der Werff, 2011). Dit is slechts één voorbeeld waar onderzoek naar sociale impact kan bijdragen aan het publieke debat over de sociale waarde van mega-sportevenementen (e.g., Balduck, Maes, & Buelens, 2011; Hover, Dijk, Breedveld, van Eekeren, & Slender, 2016; Oshimi, Harada, & Takayuki, 2016). In dit onderzoek werden zodoende de belevenis van EURO 2020 en de maatschappelijk impact van het evenement op de stad Amsterdam onderzocht.

Theorie : Hall (1992) stelt dat de sociale impact van sportevenementen zorgt voor veranderingen in de collectieve en individuele waardesystemen, gedragspatronen, gemeenschapsstructuren, levensstijlen en kwaliteit van leven. Deze aspecten zijn in acht genomen bij de, onder verschillende doelgroepen, uitgevoerde studies. De hoofdvragen per studie zijn hieronder weergegeven, net als de toegepaste methodiek.

- ❓ Studie I: In welke mate ervaren EURO 2020-vrijwilligersgroepen als gevolg van hun betrokkenheid een impact op hun leven?
- ❓ Studie II: Wat is de maatschappelijke impact van de EURO 2020 op de Amsterdammers?
- ❓ Studie III: Wat zijn de kenmerken en belevenissen van de stadionbezoekers?
- ❓ Studie IV: Wat zijn de kenmerken en belevenissen van de EURO 2020 on Tour deelnemers?

Methode : Studie I: kwalitatief, semigestructureerde interviews, cross-sectioneel, n = 32
Studie II: kwantitatief, online enquête, cross-sectioneel, n = 623
Studie III: kwantitatief, in-person enquête, cross-sectioneel, n = 1015
Studie IV: kwantitatief, in-person enquête, cross-sectioneel, n = 188

Conclusie : De analyse van de resultaten is nog aan de gang en daardoor is er nog niks gepubliceerd. Het officiële rapport zal op 26 oktober aan de gemeente Amsterdam worden overhandigd en de DSO zal de eerste conferentie zijn waar deze resultaten gepresenteerd zullen worden.

Discussievraag : Wat zijn de kenmerken van maatschappelijk impactonderzoek en wanneer is het “slechts” een onderzoek naar ervaringen en tevredenheid?

OLYMPISME IN NEDERLAND: BEKENDHEID EN ASSOCIATIES

Paul Hover

Organisatie : Mulier Instituut

Achtergrond : Een hoofddoel van de Olympische Beweging is de promotie van het olympisch gedachtegoed: olympisme. Onderzoek hiernaar is echter schaars. De probleemstelling luidt: ondanks het belang dat de Olympische Beweging hecht aan de promotie van het gedachtegoed en het feit dat olympisme de Olympische Beweging en de Olympische en Paralympische Spelen een onderscheidend karakter bieden, is onduidelijk in welke mate de Olympische Beweging haar doelt realiseert. Dit onderzoek beoogt een bijdrage te leveren aan het dichten van dit kennishiaat. Onderzoeksvragen zijn: 1) wat is de bekendheid van olympisme in Nederland? 2) wat zijn de voorspellende variabelen voor bekendheid? 3) welke woorden worden geassocieerd met olympisme?

Theorie : Het IOC definieert olympisme als ‘a philosophy of life, exalting and combining in a balanced whole the qualities of body, will and mind. Blending sport with culture and education, olympism seeks to create a way of life based on the joy of effort, the educational value of good example, social responsibility and respect for universal fundamental ethical principles’. Volgens het IOC zijn er drie olympische waarden: excellentie, vriendschap en respect. Het promoten van olympisme kan worden gezien als een vorm van sociale marketing omdat het als doel heeft gedrag van mensen te veranderen.

Methode : In 2018 zijn gegevens verzameld via een online vragenlijst onder een willekeurige steekproef van de volwassen Nederlanders (n=1.544). De bekendheid werd gemeten met behulp van een dichotome vraag. Logistische regressie werd uitgevoerd om voorspellers voor de bekendheid te identificeren. De associaties met olympisme werden gemeten met behulp van vrije woordassociatie.

52 procent van de Nederlandse bevolking was bekend met olympisme. Significante voorspellers waren geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. De 890 respondenten die bekend waren met olympisme noemden 2.718 woorden die zij associeerden met olympisme. Thematische inhoudsanalyse bracht 22 categorieën aan het licht, waarvan ‘vriendschap en eenheid’ de grootste was.

Conclusie : Ruim de helft van de volwassen Nederlanders is bekend met olympisme. Er zijn positieve associaties, maar ook veel verschillende associaties. Opzienbarend is dat niet: de marketingactiviteiten van olympisme zijn gefragmenteerd en onsamenhangend: er is een olympisch symbool, een motto, een eed, een ideaal, een spirit en drie waarden. De Olympische Beweging is erbij gebaat als de marketingactiviteiten van het olympisme meer coherent plaatsvinden.

Discussievraag : Heeft de Olympische Beweging met olympisme goud in handen?

OPEN CLUBS & VITALE SPORTPARKEN: EERSTE AANZET VOOR MKBA

Jelle Schoemaker

Organisatie : HAN Sports & Economics Research Centre

Achtergrond : Een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) is een hulpmiddel om besluiten te nemen over projecten. Zo krijgen publieke organisatie inzicht in de maatschappelijke meerwaarde. In dit onderzoek wordt een eerste aanzet gedaan voor de maatschappelijke opbrengsten rondom 8 verschillende Open Clubs & Vitale Sportpark initiatieven. Deze initiatieven liepen uiteen wat betreft invulling, sporttak en stedelijkheid maar hadden als overeenkomst dat ze werkten aan nieuw aanbod voor specifieke doelgroepen en fysieke veranderingen doorvoerden op de sportaccommodatie.

Theorie : In een indicatieve MKBA worden onderbouwde aannames gemaakt die een indicatie geven van de omvang van effecten in relatie tot de kosten. Alleen de belangrijkste kosten en baten worden gekwantificeerd (Rijksoverheid, 2012). De acht stappen voor het opstellen van een MKBA werden gebruikt als leidraad. De kosten zijn gehaald uit de begrotingen van de initiatieven. Voor het vaststellen van de effecten zijn vragenlijsten op het gebied sportparticipatie, leefbaarheid en welzijn gesteld aan leden en buurtbewoners. Om te komen tot de belangrijkste opbrengsten in financiële termen werd gebruik gemaakt van de additionele beweegminuten (ABM) en bereidheid tot een financiële bijdrage (WTP) technieken (Schoemaker et al, 2020; de Boer et al, 2019).

Methode : Tussen 2019 en 2021 zijn vragenlijsten verspreid onder leden (n=447) en buurtbewoners (n=444). De respons van leden lag op 9% en van die van buurtbewoners op 16%. Resultaten laten zien dat bijna alle leden en tweederde van buurtbewoners de initiatieven hebben opgemerkt. De leden geven aan dat het sportpark dankzij de initiatieven voor meer dan alleen de vereniging(en) wordt gebruikt en dat er meer activiteiten worden aangeboden. Effecten op gebied van leefbaarheid bleken beperkt. Wel waren er duidelijke effecten op gebied van sportparticipatie. Naar schatting zijn 1.200 leden en 150 buurtbewoners door de acht projecten meer gaan bewegen. In totaal worden hierdoor ongeveer 2,6 miljoen beweegminuten per jaar toegevoegd door mensen die nog niet voldoende bewogen.

Conclusie : De gezondheidswaarde van het extra bewegen wordt geschat op bijna €1 miljoen per jaar en is daarmee de belangrijkste opbrengst. De persoonlijke bereidheid tot een vrijwillige financiële bijdrage is beperkt en komt neer op een bijdrage van eenmalig €13.000. De terugverdiendtijd van de investeringen bedraagt iets minder dan één jaar. De acht projecten laten onderling veel verschillen zien in termen van kosten, opbrengsten en terugverdiendtijd. Meer onderzoek is nodig om ook andere, langdurige maar ook nadelige, effecten van Open Clubs en Vitale Sportparken in kaart te brengen.

Discussievraag : Welke waarde van Open Clubs & Vitale Sportparken zou je graag aan de MKBA willen toevoegen?

BUURTSPOORTCOACHES IN DEN HAAG.

EERSTE INZICHTEN IN MAATSCHAPPELIJKE VERANDERINGEN DOOR DE INZET VAN BUURTSPOORTCOACHES IN DEN HAAG.

Liset Schrijvers

Organisatie : De Haagse Hogeschool - Impact of Sport

Achtergrond : Breed inzicht in de opbrengsten van de buurtsportcoach is van belang om een overwogen en onderbouwd besluit te kunnen nemen over de inzet van de buurtsportcoaches en sportstimuleringsprojecten. Het doel van dit onderzoek is het inzichtelijk maken van de maatschappelijke veranderingen die buurtsportcoaches in Den Haag teweeg brengen.

Theorie : De inzet van buurtsportcoaches kan gezien worden als beleidsinstrument en kan leiden tot output, outcome en impact. Impact wordt gezien als veranderingen die in de maatschappij ontstaan als gevolg van de beleidsinstrumenten. In navolging van onderzoek van Vancly (2003) definiëren we maatschappelijke impact als veranderingen op het gebied van o.a. leefstijl en gezondheid & welbevinden, wat aansluit bij de doelstellingen van de BSC. Een individu heeft bepaalde vaardigheden – zoals het stellen van doelen, probleemoplossend vermogen en besluitvaardigheid – nodig om een gezonde leefstijl te kunnen ontwikkelen. Deze vaardigheden zijn life skills (Danish, Taylor, Hodge & Heke, 2004, p. 40). Life skills kunnen worden samengevat in drie categorieën: sociale vaardigheden, emotionele vaardigheden en intellectuele vaardigheden (Van Eekeren & Bos, 2010). Sport is een middel om deze vaardigheden te leren. Verondersteld kan worden dat de inzet van de buurtsportcoach leidt tot veranderende life skills. De term maatschappelijke veranderingen doelt op sociale, intellectuele en emotionele veranderingen.

Methode : Er zijn interviews gehouden met elf buurtsportcoaches, vier deelnemers en zes professionals. De belangrijkste bevindingen zijn 1) dat een laagdrempelig sportaanbod in een vertrouwde omgeving van groot belang. 2) Veel buurtsportcoaches fungeren als vertrouwenspersoon en zijn daardoor in staat om (indirect) andere problemen op te lossen. Dat heeft een positieve invloed op duurzaam bewegen. 3) De inzet van de buurtsportcoach kan op individueel niveau bijdragen aan veranderingen:

- Deelnemers ontwikkelen respect voor en vertrouwen in andere deelnemers.
- Er ontstaan sociale contacten met andere deelnemers.
- Er ontstaat een meer zinvolle dag- en vrijetijdsbesteding.
- Kinderen leren structuur en discipline.

Conclusie : Het is belangrijk om een sportstimuleringstraject niet primair te zien als tijdelijk sportaanbod bedoeld als opstap naar deelname aan regulier aanbod, maar om dit aanbod ook als permanent sportaanbod te beschouwen, gericht op bewoners in wijken waar de sportdeelname structureel laag is. De brede sociaal-maatschappelijke rol die de buurtsportcoach speelt in de wijken moet erkend en gestimuleerd worden door deze op te nemen in de opdracht aan de buurtsportcoach. De doelstellingen van het sportstimuleringsbeleid kunnen dan meer expliciet aansluiten op deze bredere rol, door doelstellingen ook te richten op - bijvoorbeeld - het versterken van sociale vaardigheden onder jongeren.

Discussievraag : Wat is ervoor nodig - en is dat überhaupt mogelijk en noodzakelijk - om de primaire focus van sportbeleid te leggen op continue sportaanbod dat aansluit bij de behoefte van diverse doelgroepen (zoals mensen in achterstandswijken)?

SPORT: DE INVLOED VAN HUIDIG EN TOEKOMSTIG BELEID

DE OOGST OP LANGE TERMIJN VAN EEN SCHOLING VOOR VOETBALTRAINERS.

EEN INVENTARISATIE VAN PRINCIPES DIE HEBBEN GELEID TOT DUURZAME IMPLEMENTATIE VAN DE INHOUD VAN EEN SCHOLING (GEGEVEN TUSSEN 2008-2010) VOOR VOETBALTRAINERS.

Anne Luderus; Frank Jacobs; Annelies Knoppers

Organisatie : De Haagse Hogeschool

Achtergrond : Ruim een decennium geleden is een (bij)scholing voor voetbaltrainers ontwikkeld en gegeven, genaamd 'Er is meer te winnen'. Het doel van de cursus was het verbeteren van de interpersoonlijke vaardigheden van de trainers. De scholing had een lengte van vier avonden en een terugkombijeenkomst. De inhoud van de cursus is ontwikkeld via een 'bottom-up approach'. De inhoud van de cursus was gebaseerd op twee kernen. De eerste kern was ontworpen om de jeugdtrainers te ondersteunen in het voorkomen en minimaliseren van conflicten. De basis van deze kern werd gevormd door de opvoedingsstrategieën uit het programma van Forgatch en DeGarmo (1999). De vaardigheden structureren, stimuleren, negeren, isoleren en communiceren staan hierin centraal. De tweede kern was gebaseerd op de Rationele-Emotieve Educatie (Knaus, 1974). Doel van deze kern was de trainers te ondersteunen in het begrijpen van het gedrag van de spelers en speelsters en hun ouders. Ook is deze kern te gebruiken om gedrag te beïnvloeden in een gewenste richting. In 2021 is onderzoek gedaan naar de opbrengsten van deze scholing. In deze studie is getracht inzicht te krijgen in hoeverre en op welke manier trainers gedurende het afgelopen decennium de geschoolde kennis en trainersvaardigheden hebben opgeslagen, doorontwikkeld en toegepast.

Theorie : Het sociaal-constructionisme vormt de theoretische basis van dit onderzoek. Deze benadering gaat ervan uit dat kennis voortkomt uit het hebben van sociale interacties in een specifieke context (Romaoli & McNamee, 2020). De sportpraktijk wordt door het sociaal constructionisme gezien als een omgeving waar de trainers betekenis aan verlenen. Sociale processen spelen in deze betekenisverlening een prominente rol.

Methode : Methode: Aan de hand van semigestructureerde interviews zijn de meningen en ervaringen van trainers, die ruim een decennium geleden de (bij)scholing hebben gevolgd, verzameld. Resultaten: Een aantal trainers kon zich weinig meer herinneren van de scholing. Ongeveer de helft van de participanten herinnerde zich de theoretische inhoud van de cursus goed. Zij hebben (één van) de modellen duurzaam geïmplementeerd in hun sportpraktijk. Het open karakter van de scholing en de aansluiting van de inhoud op hun behoeften (praktische problemen) werden positief gewaardeerd. Het gebruik van de modellen in praktijk of in andere contexten, maar ook het voeren van constructieve discussies met collega's, hielp hen de kennis te behouden. Het deelnemen aan andere opleidingen of cursussen, heeft een positieve invloed gehad op het beklijven en doorontwikkeling van de kennis. Aanbevelingen die de cursisten hebben gegeven betreffen vier thema's: 1. het meer toepassen van de theorie in praktijk in de scholing zelf en het voeren van gesprekken over het toepassen om constructieve implementatie in hun eigen praktijk te bewerkstelligen; 2. meer herhaling op structurele basis is nodig om ervoor te zorgen dat de inhoud en de vaardigheden op lange termijn beklijven; 3. een coach-the-coach systeem en het vormen van een learning community in de vereniging of regio ontwikkelen en 4. de scholing zou onderdeel kunnen worden in een opleiding voor trainers. Dan zou er meer integratie plaatsvinden in het totale arsenaal van trainerscompetenties.

Conclusie : Een deel van de participanten is de inhoud van de cursus vergeten. Ongeveer de helft van de participanten heeft nog kennis van de inhoud en implementeert (delen van) de inhoud in de eigen praktijk. Duurzame implementatie van het geleerde kan mogelijk gedeeltelijk worden toegeschreven aan het feit dat de cursusinhoud passend was bij de behoeften van de trainers. De bottom-up approach heeft ervoor gezorgd dat de inhoud goed aansloot op ervaren problemen in de praktijk. De didactische aanpak in de cursus, die gekenmerkt werd met openheid en differentiatie, gaf trainers mogelijkheden een echt eigen praktische probleem (in theorie) op te lossen.

Conclusie : Het verschil tussen het niet beklijven en het wel onthouden en implementeren van de inhoud van de scholing kan ontstaan zijn door de verdere loopbaan van participanten. Deelnemers die nog langere tijd actief geweest zijn als trainer, hebben meer en langer mogelijkheden gehad de inhoud toe te passen in de praktijk. Het naderhand volgen van andere cursussen met vergelijkbare thema's als inhoud en/of het ondersteund zijn door een sociale kring in de vereniging of andere context kan geresulteerd hebben in 'deep learning' (Stodter & Cushion, 2019). Het is ook mogelijk dat er niet één aanpak is die trainers in staat stelt het geleerde duurzaam te implementeren, maar mogelijk zal het een combinatie kunnen zijn, die ervoor zorgt dat je als trainer betrokken blijft en ondersteund wordt bij het gebruik van theorie in de praktijk. Toekomstig onderzoek zou zich kunnen richten op trainers in andere sporten om niet alleen de uitdagende interpersoonlijke dynamiek in die contexten in kaart te brengen, maar ook om de geschiktheid van de twee theoretische pijlers, die gebruikt zijn in de (bij)scholing van voetbaltrainers, te bestuderen.

Discussievraag : In hoeverre wordt in Nederland een omgeving gecreëerd voor trainers om zich duurzaam te scholen? En in hoeverre wordt er onderzoek gedaan naar de duurzaamheid van opbrengsten (implementatie van inhoud) van scholingen?

UITVOERING LOKALE SPORTAKKOORDEN; DE INVLOED VAN DE LOKALE CONTEXT EN HET SAMENWERKINGSVER- BAND

Ad Hoogendam

Organisatie : Mulier Instituut

Achtergrond : Het Mulier Instituut onderzoekt de uitvoering van de lokale sportakkoorden (Isa). Het idee achter 'besturen met een akkoord' is dat uiteenlopende partijen de krachten bundelen om een of meer complexe vraagstukken op te lossen, die niet afzonderlijk kunnen worden opgelost, maar waarvoor samenwerking noodzakelijk is. De manier waarop die samenwerking verloopt is bepalend voor het succes van het Isa. De onderzoeksvraag is: welke bevorderende en belemmerende lokale contextfactoren zijn van belang en hoe beïnvloeden deze de dynamiek van het samenwerkingsverband?

Theorie : Het Integrale Raamwerk voor Samenwerkend Besturen (Emerson, Nabatchi en Balogh, 2012) heeft als uitgangspunt dat het functioneren van een samenwerkingsverband wordt beïnvloed door de lokale setting. En omgekeerd: de ontwikkeling van het samenwerkingsverband kan weer invloed hebben op de lokale context. Het samenwerkingsverband ontwikkelt, mede onder invloed van de context, eigen impliciete en expliciete regels, principes, normen en besluitvormingsprocedures. Iedere lokale alliantie ontwikkelt zo een eigen dynamiek, die mede het succes van het samenwerkingsverband bepaalt.

Methode : We hebben een vragenlijst uitgezet onder alle lokale allianties en voeren zes lokale case studies uit. De resultaten worden in de presentatie besproken. Uit de voorstudie blijkt dat de volgende contextfactoren van belang zijn voor de ontwikkeling van de lokale samenwerking:

- Beleidskader: de mate waarin sport prioriteit heeft, de relatie van het Isa tot het gemeentelijk sportbeleid en de rol van de gemeente.
- Middelen en menskracht: beschikbaar budget en uren voor de inzet van o.a. buurtsportcoaches en de aanwezigheid van een uitvoeringsorganisatie.
- Organisaties en netwerk in de sport: de mate van onderling contact tussen sportaanbieders en de aanwezigheid van een sport-netwerk of platform.
- De instelling van betrokken partijen: onderlinge (machts)verhoudingen, vertrouwen en gevoel van eigenaarschap.
- De aanwezigheid van een aanjager.

Conclusie : Het gebruikte raamwerk blijkt bruikbaar voor onderzoek naar de uitvoering van de Isa. De contextfactoren kunnen zowel een bevorderende als belemmerende invloed hebben, afhankelijk van de situatie. Dit kan verschillen tussen gemeenten inzichtelijk maken en handvaten bieden voor ondersteuning bij de lokale samenwerkingsprocessen. De focus bij de monitoring lag tot nu toe vooral op de voortgang op de ambities en doelen uit het akkoord, terwijl ook de ontwikkelingen in de lokale samenwerking inzicht geven in het succes van de uitvoering van de lokale sportakkoorden.

Discussievraag : Moet er meer oog zijn voor opbrengsten als verbetering van lokale structuren, versterking van netwerken en ontwikkelingen in het samenwerkingsverband bij de lokale sportakkoorden?

DE RELATIE TUSSEN SPORTVERENIGINGEN IN TRANSITIE EN HUN ORGANISATORISCHE STERKTE

Resie Hoeijmakers

Organisatie : Mulier Instituut

Achtergrond : In de laatste decennia worden sportverenigingen gestimuleerd om hun diensten te verbreden (consumentisme), bij te dragen aan de realisatie van het overheidsbeleid (instrumentalisme) en te professionaliseren. Het is echter de vraag of sportverenigingen zich feitelijk in deze richtingen ontwikkelen en of dit bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van sportverenigingen.

Theorie : Op basis van de neo-institutionele theorie kan worden verwacht dat organisaties die meebewegen met de eisen van hun omgeving een grotere overlevingskracht hebben. Volgens Meyer en Rowan (1977) vergroot het implementeren van extern gelegitimeerde praktijken de legitimiteit van organisaties en zorgt zodoende voor de middelen die nodig zijn om als organisatie te kunnen overleven. Op basis van deze theorie is getoetst of sportverenigingen zich hebben aangepast aan de extern gelegitimeerde praktijken van consumentisme, instrumentalisme en professionalisme en of het implementeren van deze praktijken de organisatorische sterkte van sportverenigingen vergroot.

Methode : Er is gebruik gemaakt van cross-sectionele (N=549) en longitudinale (N=158) data van het Verenigingspanel van het Mulier Instituut tussen 2007 en 2021. Gepaarde t-testen tonen aan dat sportverenigingen tussen 2007 en 2021 significant vaker zijn gaan bijdragen aan de realisatie van het overheidsbeleid. Kijkend naar de gehele populatie sportverenigingen, is geen verbreding van diensten of verdere professionalisering waar te nemen. Wel zijn sterke verschillen zichtbaar tussen typen verenigingen. Met name grote verenigingen (> 250 leden) hebben hun diensten wel verbreed en zijn verder geprofessionaliseerd. Op basis van lineaire en logistische regressies is geen relatie gevonden tussen consumentisme, instrumentalisme, professionalisme en de organisatorische sterkte van sportverenigingen.

Conclusie : Op basis van de resultaten kan worden geconcludeerd dat sportverenigingen tussen 2007 en 2021 zich niet sterk hebben aangepast aan de eisen van hun omgeving. Wel zijn sportverenigingen tussen 2007 en 2021 significant vaker gaan bijdragen aan de realisatie van het overheidsbeleid en lijken steeds meer overtuigd te zijn van het vervullen van een bredere maatschappelijke functie. Dit lijkt te impliceren dat een instrumentele rol steeds vaker wordt gezien als een vanzelfsprekend onderdeel van wat het betekent om een sportvereniging te zijn. Doordat verbreding van diensten, een instrumentele functie en professionalisering de overlevingskans van sportverenigingen niet lijken te verbeteren, is vervolgonderzoek nodig om overlevingsmechanismen te onderzoeken op basis van andere theoretische concepten.

Discussievraag : Wat voor implicaties hebben deze bevindingen voor het ondersteuningsbeleid van sportverenigingen?

HET BEWEGENDE KIND

WAT IS NODIG OM BUITENSPELEN TE STIMULEREN?

Jorien Slot

Organisatie : Mulier Instituut

Achtergrond : Buitenspelen staat onder druk. Maatschappelijke ontwikkelingen, zoals digitalisering, verstedelijking en veranderd arbeidsethos hebben eraan bijgedragen dat buitenspelen minder vanzelfsprekend is dan vroeger. Vanwege het belang van buitenspelen voor een gezonde ontwikkeling van kinderen, is de aandacht voor het stimuleren van buitenspelen de laatste jaren groeiende. Wat is ervoor nodig om buitenspelen te stimuleren?

Theorie : Om te bepalen hoe buitenspelen gestimuleerd kan worden, is het belangrijk om kennis te hebben van de factoren die buitenspeelgedrag beïnvloeden. Deze factoren zijn te onderscheiden in fysieke, sociale en persoonlijke factoren. Ze vormen samen een geheel van factoren die met elkaar samenhangen en bovendien verschillend kunnen zijn per kind en per context. Door factoren te identificeren en vervolgens onderlinge samenhang te onderzoeken, wordt beter inzichtelijk hoe buitenspelen gestimuleerd kan worden.

Methode : In deze presentatie wordt een overzicht gegeven van wat we tot nu toe weten, uit verschillende onderzoeken, over factoren die geassocieerd zijn met buitenspeelgedrag en wat nodig is voor vervolgonderzoek. Wat betreft fysieke factoren komt mate van stedelijkheid naar voren. Veel andere fysieke factoren lijken met stedelijkheid samen te hangen, zoals de hoeveelheid verkeer en het aantal (veilige en goed onderhouden) speelplekken in de buurt. De aanwezigheid van vriendjes en vriendinnetjes om mee te spelen is een belangrijke sociale factor. Ook spelen ouders een belangrijke rol: in hoeverre zij hun kind stimuleren om buiten te spelen en hoeveel tijd en prioriteit zij geven aan buitenspelen. Persoonlijke factoren zijn bijvoorbeeld het hebben van een beperking of het niet kennen van de Nederlandse cultuur. Factoren lijken te verschillen voor jongens en meisjes en voor kinderen van verschillende leeftijden.

Conclusie : We weten steeds meer over factoren die samenhangen met buitenspeelgedrag van kinderen. Om buitenspelen te stimuleren is het nuttig om factoren niet los te bekijken, maar als geheel en in onderlinge samenhang. Zo kan bijvoorbeeld het creëren van een nieuwe speelplek meer kinderen aantrekken, waardoor ook de sociale cohesie wordt beïnvloed en daarmee de zorgen van ouders over veiligheid. Dit hangt echter wel af van de toegankelijkheid en inrichting van de speelplek. Vervolgonderzoek is erop gericht dit geheel aan factoren in kaart te brengen, zodat buitenspelen effectiever kan worden gestimuleerd.

Discussievraag : Ontwikkelingen als verstedelijking, digitalisering en veranderd arbeidsethos hebben eraan bijgedragen dat buitenspelen minder vanzelfsprekend is. Hoe kunnen we juist die ontwikkelingen gebruiken om buitenspelen te stimuleren?

DYNAMISCHE SCHOOLDAG DOOR DIGITALE MIDDELEN (DSDM)

Niek Schaper

Organisatie : HVA

Achtergrond : Van alle leeftijdscategorieën zitten jongeren, met gemiddeld 10,6 uur per dag, het meest. Een groot deel daarvan zitten ze – letterlijk – op school. Leerlingen willen graag meer bewegen tijdens de schooldag, maar zien weinig aanleiding en mogelijkheden daarvoor. Docenten willen ook, maar geven aan daar weinig ruimte voor te hebben in de les.

Theorie : Tijdens de COVID-19 lockdown is veel ervaring opgedaan met beweegchallenges vanuit de gymles op afstand. Binnen dit project gaan docenten, leerlingen en een app-ontwikkelaar samen de mogelijkheden verkennen om de ervaringen met de beweegchallenges in te zetten voor het dynamischer maken van de schooldag ondersteund door digitale technologie, bijvoorbeeld mobiele applicaties. Tijdens een dynamische schooldag wordt langdurig zittend leren, regelmatig onderbroken voor een bewegingstussendoortje. De verwachting is dat digitale middelen hier goed bij gebruikt kunnen worden (Zdravevski, Chorbev, & Lameski, 2021; Villasana, et al.;2020; Villasana, 2019; He et al., 2021; Petersen et al., 2020)

He, Z., Wu, H., Yu, F., Fu, J., Sun, S., Huang, T., ... & Quan, M. (2021). Effects of analysis. JMIR mHealth and uHealth, 9(2), e22601.
Petersen, J. M., Kemps, E., Lewis, L. K., & Prichard, I. (2020). Psychological mechanisms underlying the relationship between commercial physical activity app use and physical activity engagement. Psychology of Sport and Exercise, 51, 101719.
Villasana, M. V., Pires, I. M., Sá, J., García, N. M., Teixeira, M. C., Zdravevski, E., ... & Lameski, P. (2020, September). Promotion of Healthy Lifestyles to Teenagers with Mobile Devices: A Case Study in Portugal. In Healthcare (Vol. 8, No. 3, p. 315). Multidisciplinary Digital Publishing Institute.
Zdravevski, E., Chorbev, I., & Lameski, P. (2021). CoviHealth: A Pilot Study with Teenagers in Schools of Centre of Portugal. In IoT Technologies for HealthCare: 7th EAI International Conference, HealthIoT 2020, Viana do Castelo, Portugal, December 3, 2020, Proceedings (p. 139). Springer Nature.

Methode : Aangezien het voor het slagen van een (gezondheids)interventie belangrijk is om de doelgroep mee te nemen in het ontwikkelproces, zal binnen dit project een participatieve aanpak worden gebruikt. Aan de hand van het IDEAS framework van Mummah et al. (2016) worden er randvoorwaarden voor het ontwikkelen van een dynamische schooldag door digitale middelen gekozen. Afzonderlijk van elkaar zullen LO-docenten en leerlingen input leveren op randvoorwaarden waaraan een interventie ondersteund door digitale technologie en gericht op een dynamischere schooldag volgens hen zal moeten voldoen. De app-ontwikkelaar is expert op het gebied van digitale technologie en zal mee denken over de haalbaarheid van de geschetste randvoorwaarden. Vervolgens maken docenten, leerlingen en de appontwikkelaar samen een selectie van een breed gedragen set van randvoorwaarden. Aan dit project werken voortgezet onderwijs scholen mee uit zowel Amsterdam als Groningen. en worden photovoice (voor de leerlingen) en focusgroepen (voor de geschetste belanghebbende partijen) ingezet.

Mummah, S. A., Robinson, T. N., King, A. C., Gardner, C. D., & Sutton, S. (2016). IDEAS (Integrate, Design, Assess, and Share): a framework and toolkit of strategies for the development of more effective digital interventions to change health behavior. Journal of medical Internet research, 18(12), e317.

Conclusie : We zijn nog bezig met de dataverzameling en het rapporteren hiervan. Dit zal voor 20 november klaar zijn, zodat er een presentatie op DSO gegeven kan worden.

Discussievraag : Welke onderdelen van de mobiele applicatie zijn volgens jou essentieel en waarom?

FUNDAMENTAL MOVEMENT SKILL INTERVENTIONS IN YOUNG CHILDREN: A SYSTEMATIC REVIEW

Pim Koolwijk

Organisatie : Haagse Hogeschool

Achtergrond : Many children do not obtain proficiency in fundamental movement skills (FMS). Given the negative short- and long-term health consequences of poor FMS levels, effective interventions are needed. However, insight in the effectiveness of FMS interventions and the working mechanisms that determine the effectiveness is limited.

Theorie : Several studies have been conducted on the effectiveness of FMS interventions in young children (2-5 years). Most of these studies provided limited information on the content of the FMS interventions. For example, it is not clear what the intervention focus, intervention content, and minimum length of the intervention should be in order to be effective, which assessment method is recommended, what the minimum duration of the intervention or each intervention session should be and what kind of education or training is needed for the professionals that deliver the intervention. Therefore, the aim of the current review is to provide an update of the evidence on the effectiveness of FMS interventions in young children (2-5 years) and to identify elements that determine the effectiveness of these interventions.

Methode : A systematic literature search was conducted in four electronic databases (PubMed, Academic Search Complete, Education Resources Information Centre and SPORTDiscus). First, the methodological quality of the selected studies was evaluated using a 10- item checklist. Next, intervention related data (e.g., intervention length, volume, focus, and content) were extracted. Fifteen studies (11 randomized controlled trials and 4 controlled trials) met the inclusion criteria of which seven had a high methodological quality. Thirteen studies reported statistically significant intervention effects, ranging from small negative to very strong positive effects. Three studies executed a retention test of which two had positive effects. Intervention elements that seem to influence the effectiveness are: incorporating all FMS in the intervention, combining deliberate practice and unstructured play, and a training program for the professional involved in delivering the intervention.

Conclusie : Although there are effective FMS interventions for young children, the quality of the studies and interventions varies. The quality can be improved by adding more information on the intervention elements, retention tests to determine long-term intervention effects, and a good training program for professionals.

Discussievraag : An early intervention start, and the content of an intervention seems important for long term FMS development. From your experience and knowledge, what prioritization should be given when developing an intervention to increase FMS levels at young age?

KANSEN EN BELEMMERINGEN VOOR SPORTDEELNAME

DE MOTIVERENDE WERKING VAN ONLINE SPORTNETWERKEN: EEN ONDERZOEK NAAR NETWERKMECHANISMEN OP STRAVA.

Rob Franken; Hidde Bekhuis; Jochem Tolsma

Organisatie : Radboud Universiteit

Achtergrond : Van sociale netwerken weten we dat ze een belangrijke impact kunnen hebben op gezondheidsgedrag. Echter, tot op heden is er weinig kennis over hoe sociale netwerken van invloed zijn op sportdeelname. In onze studie gaan we na hoe (online) clubgenoten elkaar beïnvloeden in het online sociale sportnetwerk Strava. We richten ons op Strava clubs (vergelijkbaar met Facebook-groepen), die fungeren als online extensies van Nederlandse hardlooperverenigingen. Met een webscraper hebben we longitudinale netwerk- en sportdata verzameld van deze netwerken. We weten welke clubleden elkaar 'kudos' (Strava's equivalent van Facebook-'likes') geven, en we weten hoe vaak en hoe lang clubleden per maand sporten. We gebruiken 12 waves (maanden) aan data.

Theorie : Het geven van kudos heeft verschillende functies. Men geeft kudos aan (online) vrienden om hen te motiveren om te blijven sporten en hun doelen te behalen (social support). Het geven van kudos kan ook een vorm van bewondering of aspiratie zijn (sociale vergelijking). Op basis van het sociale support-perspectief, verwachten we (H1) dat het aantal (online) vrienden van wie men kudos krijgt een positief effect heeft op maandelijkse sportfrequentie en -duur. Op basis van het sociale vergelijkings-perspectief, verwachten we (H2) dat sporters die kudos geven aan (online) vrienden die vaker/longer sporten dan zichzelf, zelf ook de neiging hebben om vaker/longer te gaan sporten.

Methode : We gebruiken het stochastische actor-georiënteerde model (SAOM) om onze hypothesen te toetsen. Om de sociale support verwachting (H1) te toetsen, gebruiken we een indegree-effect op sportgedrag. Dit effect weerspiegelt de bijdrage aan de kans om in een volgende maand vaker/longer te gaan sporten, voor elke (online) vriend van wie ego één of meerdere kudos krijgt in een maand. Voor de toetsing van de sociale vergelijkingshypothese (H2), gebruiken we het average upward similarity-effect. Dit effect weerspiegelt ego's neiging om zijn sportgedrag te verhogen als zijn (online) vrienden vaker/longer lopen dan zichzelf. Beide effecten zijn significant in onze modellen.

Conclusie : We zijn de eerste die Strava's big data heeft gebruikt om te onderzoeken hoe (online) sociale interacties van invloed zijn op sportgedrag. We hebben met een actor-georiënteerde aanpak aangetoond dat (online) sociale support effectief is voor het promoten van sportgedrag. Daarnaast vonden we ondersteuning voor het idee dat mensen zich laten motiveren door de prestaties van (online) vrienden. Ons onderzoek biedt belangrijke aanknopingspunten voor het ontwikkelen van interventies of programma's gericht op het promoten van (duurzame) sportdeelname.

Discussievraag : Hoe kunnen we online sociale netwerken zoals Strava gebruiken om sportdeelname te promoten?

COGNITIEVE WERKDruk EN SPORTEN. MEENEMEN OF COMPENSEREN VAN WERK IN DE VRIJETIJD?

Sara Wiertsema; Gerbert Kraaykamp; Debby Beckers

Organisatie : Radboud Universiteit

Achtergrond : Dat er een relatie is tussen iemands werk en vrijetijdsactiviteiten lijkt onderhand vast te staan, maar over de invulling van deze relatie bestaat nog geen consensus. Wij hebben onderzocht in hoeverre de ervaren cognitieve werkdruk van werknemers hun sportgedrag beïnvloedt. Daarnaast hebben wij gekeken in hoeverre de controle in werk, opleidingsniveau en het hebben van kinderen deze werkdruk-sport relatie beïnvloeden. Een antwoord op deze vragen is door onze multidisciplinaire aanpak een waardevolle aanvulling op de bestaande wetenschappelijke literatuur. Daarnaast heeft antwoord op deze vragen maatschappelijke waarde in de vorm van kennis die toepasbaar is voor het bedrijfsleven als wel voor de sportsector.

Theorie : Er bestaan twee tegenstrijdige perspectieven over de werk-vrijtijdsrelatie. Het overloopmechanisme stelt dat de gevolgen van iemands cognitieve werkdruk (bijv. stress, vermoeidheid) overlopen in iemands vrijetijd. Hier tegenover staat echter het compensatiemechanisme welke stelt dat werknemers proberen actief de gevolgen van mentale werkdruk te compenseren in hun vrijetijd. Ongeacht de richting van de relatie tussen cognitieve werkdruk en sportdeelname zal de relatie niet voor iedereen hetzelfde zijn. Daarom hebben wij de relatie uitgesplitst naar enkele, op dit gebied belangrijk gebleken, kenmerken uit de sociologie en arbeids- en organisatiepsychologie: controle over werktijden en -locatie, opleidingsniveau en het hebben van kinderen.

Methode : Met Nederlandse panel data uit 2018 (LISS, N=968) testen wij onze verwachtingen aan de hand van multinomiale logistische regressie-analyse. Onze resultaten lijken te suggereren dat er een positieve associatie is tussen mentale werkdruk en sportgedrag: werkenden met veel cognitieve werkdruk hebben een grotere kans om gematigd en intensief te sporten dan werkenden met minder cognitieve werkdruk. Onder controle van allerhande individuele kenmerken blijft cognitieve werkdruk positief gerelateerd aan gematigd sportgedrag. De uitsplitsingen laten echter zien dat cognitieve werkdruk leidt tot minder gelegenheid om intensieve te sporten wanneer men meer controle heeft over werktijden en -locatie. Daarnaast blijkt dat cognitieve werkdruk sterker gerelateerd is aan intensief sporten voor werknemers met kinderen dan werknemers zonder kinderen.

Conclusie : De belangrijkste boodschap van deze studie is dat werkenden lijken te compenseren voor cognitieve werkdruk door te sporten in de vrijetijd. Het laat echter ook zien dat dit niet voor alle groepen in dezelfde mate geldt. Werknemers met kinderen compenseren hun werk sterker met sport dan werknemers zonder kinderen. De combinatie tussen mentale werkdruk en controle in werk lijkt werknemers te kans te geven om werk makkelijker te laten overlopen in hun vrijetijd. Deze uitgesplitste relaties indiceren dat kenmerken gerelateerd aan de werk-privé balans een belangrijke rol spelen in het begrijpen van de relatie tussen werk en sportdeelname.

Discussievraag : In uw eigen werkomgeving, ziet u eerder het compensatiemechanisme of het overloopmechanisme terug? Waaraan zou dit in uw ogen gelinkt kunnen zijn?

DON'T STOP ME NOW! A COMMUNITY BASED SPORT INTERVENTION TO PROMOTE SOCIAL INTEGRATION IN FIRST EPISODE PSYCHOSIS.

Marijke Muller

Organisatie : GGZ Drenthe

Achtergrond : From the early stage of a Schizophrenia Spectrum Disorder (SSD), people to cope with the symptoms but also with (self)-stigma and limitations in social participation and social exclusion (Vass, 2015; Corrigan, et al., 2009; Revier et al., 2015). Often people stop working, studying and leisure activities which negatively effects their contact with peers and lowers their self-esteem (Sündermann et al., 2014; Bjornestad et al., 2017; Degnan et al., 2018). Additionally, due to symptoms and medication side-effects, people become inactive, resulting in physical health problems, for instance a rise in metabolic risk factors (Vancampfort, et al., 2015; Correll, et al., 2017).

Theorie : We hypothesize that the aforementioned factors contribute to a lack of social (re)integration in young people with a first episode of psychosis. To address the these factors, a community based sports intervention is being developed in which psychomotor therapists and community sports coaches work together. Sport-based interventions have an important advantage: sports is a normalizing and non-stigmatizing activity (Brooke, et al., 2018; Soundy, et al., 2015), and has positive effects on both physical and mental health (Paluska & Schwenk, 2000). In schizophrenia, body- and movement interventions as offered by psychomotor therapist have been shown to reduce negative symptoms (Röhrich, et al., 2011). More specifically in first episode psychosis, early evidence shows that physical activity is beneficial for psychosocial functioning (Firth, et al., 2015).

Methode : We propose a sport-based intervention that is both personal and matching participants needs, with a strong focus on integrating sports outside of mental health care institutions in daily life. By making use of community sport coaches, this intervention aims to help build a bridge between activities in the context of mental health care and social participation in the community.

The personalised sport-intervention will be developed in three phases: individual PMT therapy (focussing on goal setting and regaining trust in one's own physical capabilities), group sports therapy (focussing on social connectedness) and finally sporting in the local community (focussed on social (re)integration). Outcomes of the intervention will be examined in 40 patients recruited from four mental health care organizations, using a multiple baseline single-case design. Assessments will consist of questionnaires, experience sampling methodology and qualitative interviews.

Conclusie : To our knowledge, this is the first study to look at the effect of a sport-based intervention on social participation for young people in the early stage of SSD.

Discussievraag : Wat is jullie ervaring met psychische problematiek en beweging/sport?

EEN BETER BEGRIIP VAN DE MOTORISCHE PROFIELEN VAN KINDEREN MET TWEE STATISTISCHE BENADERINGEN.

Annemarie de Witte

Organisatie : De Haagse Hogeschool

Achtergrond : De relatie en onderlinge samenhang tussen Actuele Motorische Competentie (AMC) en Zelfwaargenomen Motorische Competentie (ZMC) is belangrijk omdat het inzicht geeft in hoe accuraat een kind zijn eigen motorische competentie kan inschatten. Afwijkingen in deze inschatting kunnen immers negatieve gevolgen met zich meebrengen. Het preventief reageren op deze mischatting aan de hand van interventies kan interessant zijn om zo ook problemen als motorische achterstand of overgewicht tegen te gaan. Daarom is in deze studie gekeken naar de relatie AMC-ZMC met een variabele gerichte en persoonsgerichte benadering. Daarnaast is gekeken wat de invloed van geslacht is in de leeftijdsgroepen 6 – 8 jaar en 9 – 12 jaar op deze relatie.

Theorie : De variabele gerichte benadering beschrijft de samenhang tussen de variabelen en de persoonsgerichte benadering identificeert groepen die bepaalde eigenschappen of relaties tussen die eigenschappen delen.

Methode : Bij 1669 kinderen (55% jongens, gemiddelde leeftijd = 9,1 ± 1,7 jaar) is de AMC gemeten met de Athletic Skills Track en ZMC met de Physical Self-Confidence Scale. Spearmans rangcorrelatiecoëfficiënt en Fisher's z-tests zijn gebruikt om de samenhang tussen de variabelen MC en ZMC te berekenen (variabele gerichte benadering). Daaruit bleek dat de correlatie laag is (zwakke relatie MC-ZMC), maar dat deze toeneemt naarmate de leerlingen ouder worden ($r_s = 0.084$ bij 6-7 jarigen tot $r_s = 0.416$ bij 10-11 jarigen). Er werd geen significant verschil gevonden in de sterkte van de AMC-ZMC-relatie tussen jongens en meisjes van dezelfde leeftijd (Fisher's z-test p variërend van 0.379 tot 0.06). Cluster analyses zijn gebruikt om profielen van kinderen te identificeren met (on)gelijke AMC en ZMC scores (persoonsgerichte benadering). Deze persoonsgerichte benadering laat twee clusters zien van kinderen met overeenkomstige niveaus van AMC en ZMC (d.w.z. laag-laag; hoog-hoog) en twee clusters met uiteenlopende niveaus (d.w.z. laag-hoog; hoog-laag). In beide leeftijdsgroepen vielen de meeste kinderen in een ongelijk cluster (laag-hoog/hoog-laag). Daarnaast vielen meer meisjes dan jongens in een cluster die wordt gekenmerkt door relatief hoge AMC- en lage ZMC-waarden.

Conclusie : Aangezien kinderen met lage AMC en PMC 'at risk' zijn om minder fysiek actief te zijn op lange termijn, moeten interventies dus niet enkel inzetten op het verbeteren van AMC maar ook van PMC. Het wordt aanbevolen om verschillende benaderingen of interventies te ontwikkelen in een gym- of sportomgeving, specifiek afgestemd op de behoeften van kinderen die in verschillende MC-ZMC clusters vallen.

Discussievraag : Wat betekenen de gevonden clusters van dit onderzoek voor de lessen bewegingsonderwijs, het handelen van de docent en het pedagogisch klimaat?

DE MEERWAARDE VAN DE SPORTSTROOM; BEWEGEN EN SPORTEN DOOR LEERLINGEN UIT HET VO IN DE VRIJE TIJD

Hilde Bax

Organisatie : Academie voor Lichamelijke Opvoeding, Hogeschool van Amsterdam

Achtergrond : Al diverse jaren wordt er op scholen voor voortgezet onderwijs (VO) in de omgeving van Amsterdam onderzoek gedaan naar de meerwaarde van de sportstroom (sportklassen, LO2 en BSM). Dit jaar was de onderzoeksvraag: zijn leerlingen uit de sportstroom ook buiten school actiever met bewegen en sporten dan leerlingen uit de andere klassen?

Theorie : Leerlingen die kiezen voor de sportstroom zijn autonoom gemotiveerd voor bewegen en sporten en zijn zowel op school als daarbuiten actiever.

Methode : De onderzoeksvraag is met een vragenlijst bestudeerd. Het eerste gedeelte bevatte vragen over achtergrondvariabelen en het tweede deel ging over sportbeoefening van leerlingen buiten school. De vragen waren afgestemd op het onderzoek Naar beter bewegingsonderwijs (Stegeman (red), 2007) en op de Richtlijn Sportdeelname Onderzoek (RSO) (Van Bottenburg & Smit, 2000). De overige vragen uit het tweede deel hadden betrekking op de frequentie, de motieven en de stimulering vanuit school om actiever te worden. Aan het onderzoek namen leerlingen van acht VO scholen, in totaal 1629, deel. Daarvan zaten er 685 leerlingen in de sportstroom, 888 niet en 56 leerlingen vulden deze vraag niet in. De gemiddelde leeftijd van de sportstroom leerlingen was 14,03 (SD 1,79) en van de andere leerlingen 14,16 (SD 1,86). Bijna alle leerlingen van de sportstroom vonden zichzelf gemiddeld tot supersportief (94,7%). Van de andere leerlingen was dat percentage 77,8%. Het verschil tussen de beide groepen is significant ($p=0,00$). De top drie van meest beoefende sport en beweegactiviteiten, waarbij de leerlingen er maximaal tien mochten kiezen, waren bij de sportstroomleerlingen voetbal (398, 58,1%), hardlopen (330, 48,2%) en basketbal (269, 39,3%). Bij de andere leerlingen waren dat voetbal (328, 36,9%), hardlopen (326, 36,7%) en fitness (289, 32,5%).

Conclusie : Geconcludeerd kan worden dat leerlingen uit de sportstroom ook buiten school meer aan sportbeoefening doen en dat lijkt logisch. Bij beide groepen worden voetbal en hardlopen het vaakste beoefend.

Discussievraag : Hoe willen we leerlingen vanuit school stimuleren om actiever te worden met bewegen en sport buiten school?

METEN IS WETEN: TECHNOLOGIE EN INNOVATIE IN SPORT EN BEWEGEN (ONDERZOEK) #1

SCOREN MET TACTISCHE VOETBALDATA

Tom Stevens

Organisatie : Hogeschool Arnhem en Nijmegen, Sport & Bewegen

Achtergrond : In de sport in het algemeen en voetbal in het bijzonder komen steeds meer data beschikbaar die kunnen ondersteunen bij het elke dag beter worden. In een ideale wereld wordt uit deze data de informatie op het juiste moment inzichtelijk gemaakt. Data kan ondersteunen bij het verbeteren van de huidige prestatie voor de eerstvolgende wedstrijd en ook, gedurende een langere periode, om de potentie van jonge spelers goed in te schatten. In een door NWO-SIA gesubsidieerd project is de afgelopen jaren onderzoek verricht naar het gebruik van data door trainer-coaches om de tactische prestaties van individu en team te verbeteren. Het doel van het applied deel was om clubs te ondersteunen bij het evalueren en verbeteren van de tactische prestatie door het beter benutten van (positie)data.

Theorie : Positiedata, al dan niet gecombineerd met hartslag, worden al relatief vaak gebruikt om de fysieke belasting van voetballers te kwantificeren, zoals de afgelegde afstand of het aantal sprints. Ze zijn echter ook bij uitstek geschikt voor tactische analyses, maar worden daarvoor nog weinig benut, mede omdat pas relatief recent (sinds 2019-2020) van alle Eredivisiewedstrijden tracking data verzameld wordt. Het werken met data kan gezien worden als een cyclus (zie figuur 1) waarbij dataverzameling, dataverwerking, data-interpretatie en datagebruik voor verbetering elkaar telkens opvolgen. Bij elke stap moet een (groot) aantal keuzes worden gemaakt die mede bepalen hoe effectief de data gebruikt kunnen worden.

Methode : Bij drie BVO's in Nederland en de KNVB hebben we voor dit project de huidige werkwijze onderzocht middels meerdere interviews met sportwetenschappers/data-analisten en trainers-coaches. Bij één van de BVO's is een pilot uitgevoerd voor evaluatie en verbetering van de prestatie middels inzet van tactische data.

De belangrijkste bevindingen in dit project zijn dat 1) positiedata en bijbehorende features nog relatief weinig worden gebruikt voor tactische evaluatie en prestatieverbetering (en indien gebruikt veelal als bevestiging van subjectieve indrukken), 2) tactische features (voetbalprestaties weergegeven in getallen) soms lastig te interpreteren zijn, onder meer doordat de context vaak ontbreekt en 3) de mogelijkheden om data visueel goed weer te geven nog weinig benut worden, zeker voor trainers-coaches en spelers.

Conclusie : Concluderend kunnen we stellen dat de waarde van data in het topvoetbal wordt erkend, maar dat er ook kansen zijn om tactische data effectiever te gaan gebruiken. Het opzetten van structurele communicatie over tactische data tussen trainers-coaches en data analisten is een belangrijk aandachtspunt. Daarbij is scholing van professionals essentieel. Zij zijn de 'keys to success'.

Discussievraag : Stelling: Tactische data is voor trainers nu nog te complex voor succesvolle toepassing in het dagelijks proces.

MONITOREN VAN PRESTATIE OVER DE TIJD IN TENNIS: EEN SYSTEMATISCHE REVIEW

Bas Nijenhuis

Organisatie : RUG

Achtergrond : Om beter te begrijpen hoe topprestaties in tennis tot stand komen, is het belangrijk om te ontdekken hoe bepaalde prestatiebepalende kenmerken zich over de tijd ontwikkelen. Door alle kennis te combineren, kunnen wij de ontwikkeling van getalenteerde spelers beter begrijpen en hen beter helpen hun potentie waar te maken. Het doel van dit systematische review was om een overzicht te geven van onderzoek wat gerelateerd is aan het monitoren van prestatie over de tijd binnen de talentontwikkeling in racketsport.

Theorie : Om topprestaties te bereiken, moet een individu beschikken over meerdere prestatiebepalende kenmerken. Volgens het Groninger Sports Talent Model (GSTM), is het belangrijk om de onderliggende prestatiebepalende kenmerken multidimensionaal te definiëren (Elferink-Gemser et al. 2004). De prestatiebepalende kenmerken worden onderverdeeld in vijf categorieën: antropometrie, fysiologie, techniek, tactiek en psychologie. Het model beschrijft sportprestatie als het resultaat van de interactie tussen deze vijf kenmerken, de kenmerken van de taak en de omgeving. Deze interactie verandert over de tijd onder de invloed van rijping, leer-en trainingsprocessen. Als wij inzicht kunnen krijgen in deze ontwikkelingsprocessen, zou dit kunnen bijdragen aan het beter begeleiden van getalenteerde spelers naar topprestaties in allerlei verschillende sporten.

Methode : PubMed, Scopus en Web of Science zijn gebruikt voor het systematische review over racketsporten in het algemeen. De zoektermen omvatten racketsporten, talent, ontwikkeling en methoden over het monitoren van prestatie over tijd. De zoekopdracht resulteerde in 3150 artikelen, waarvan er slechts 20 geïnccludeerd konden worden in de studie. Tennis leverde met 13 artikelen de grootste bijdrage en zal daarom alleen tennis verder uitgelicht worden. De resultaten laten zien dat de service steeds belangrijker is geworden over de jaren en dat toptennissers meer poweratleten zijn geworden dan voorheen. Daarnaast, kunnen in jonge tennisspelers sommige fysieke-, technische- en tactische kenmerken de huidige en toekomstige prestatie voorspellen.

Conclusie : De resultaten geven inzicht hoe de sport over de jaren veranderd is en wat voor kenmerken een speler moet hebben om op hoog niveau te kunnen presteren. Daarnaast kunnen fysieke-, technische- en tactische kenmerken bijvoorbeeld gebruikt worden om toekomstig succes te voorspellen. Toch zou er meer longitudinaal onderzoek gedaan moeten worden om de ontwikkeling van prestatiebepalende kenmerken beter in kaart te kunnen brengen. Op deze manier kunnen mijlpalen in de carrière onthuld worden en gebruikt worden als richtlijnen voor trainers en coaches in talentontwikkelingsprogramma's.

Discussievraag : Vinden jullie dat we op basis van dit soort kenmerken talenten moeten (de)selecteren op jonge leeftijd?

DE ONTWIKKELING VAN DE TENNIS-SPECIFIC AGILITY TEST (TAT) VOOR HET MONITOREN VAN GETALENTEERDE TENNISERS

Marleen Jansen

Organisatie : KNLTB

Achtergrond : Het wenden en keren in reactie op een stimulus, ook wel agility performance genoemd, is voor tennissers cruciaal. Om punten te winnen moeten spelers in reactie op de bal en/of de tegenstander snelle richtingsveranderingen kunnen uitvoeren. Om agility performance te kunnen monitoren moet een test representatief zijn voor de prestatie tijdens een tenniswedstrijd. Een goede agility test meet daarom een combinatie van de fysieke (wenden en keren) en cognitieve component (reactie op een stimulus) van agility. Aangezien er nog geen betrouwbare en valide test beschikbaar was hebben we de Tennis-specific Agility Test (TAT) ontworpen.

Theorie : Voordat een test gebruikt kan worden om de ontwikkeling te monitoren moet deze getest worden op betrouwbaarheid en validiteit. Om de betrouwbaarheid te evalueren is een test-hertest gebruikt. Voor de validiteit zijn de resultaten op de TAT vergeleken met die op de vorige agility test (Waaierloop) en zijn de resultaten op de TAT gelinkt aan het tennisniveau van de speler. De verwachting was dat de TAT betrouwbaar zou zijn en dat de relatie met de Waaierloop, net als de relatie met het tennisniveau matig zou zijn. De Waaierloop meet alleen de fysieke component van agility, en agility is slechts een van de indicatoren voor tennisprestaties.

Methode : In totaal hebben 69 tennissers deelgenomen aan de studie, 22 internationale (22 ± 3.7 jaar), 14 nationale (14 ± 1.4 jaar) en 10 regionale (15 ± 0.8 jaar) spelers. Voor de betrouwbaarheid is een two-way mixed ANOVA gebruikt die resulteerde in een Intra-Class Correlation Coefficient (ICC) van .74 ($p < .01$) en percentuele Minimal Detectable Change (MDC) van 6.2%. Voor de vergelijking met de Waaierloop en het tennisniveau (Dynamisch Speelsterkte Systeem) is gebruik gemaakt van Pearson correlations. De vergelijking met de Waaierloop liet een positief matige correlatie zien van .74 ($p < .01$) net als de correlatie met het niveau voor zowel jongens als meisjes (jongens: $r = .67$; $p < .01$, meisjes: $r = .72$; $p < .01$).

Conclusie : De resultaten voor de TAT zijn veelbelovend. Ondanks de relatief lage ICC was het gemiddelde verschil tussen de pogingen klein. Bovendien is de analyse gebaseerd op de homogene groep van internationale spelers die allemaal goed scoren op agility. Zoals verwacht laat de TAT inderdaad een extra (cognitief) component zien ten opzichte van de Waaierloop en is er een positieve relatie met het tennisniveau. Aanbevolen wordt om de TAT in te zetten in training en monitoring van (getalenteerde) tennissers die hun prestatieniveau willen verbeteren.

Discussievraag : Wat zijn jullie ideeën over/ervaringen met onderzoek doen naar een cognitieve component?

(ONLINE) GEDRAGSVERANDERINGSTECHNIKEN TER PROMOTIE VAN EEN GEZONDE LEEFSTIJL.

Joan Dallinga; Katja Braam; Monique Bak; Daniël Bossen; Jasmijn Holla; Bart Visser

Organisatie : Hogeschool van Amsterdam en Hogeschool Inholland

Achtergrond : Overgewicht is een groot probleem. De aanpak via een tweejarige gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) is effectief bevonden en wordt sinds 2019 voor vier programma's vergoed door zorgverzekeraars. Een GLI richt zich op voeding, beweging en gedragsverandering voor cliënten met een gewichtsgelateerd gezondheidsrisico. Deze GLI's worden meestal face-to-face verzorgd. Hierin wordt meestal nog geen gebruik gemaakt van e-coaching; terwijl e-coaching kansen biedt om cliënten richting een gezonde leefstijl te begeleiden. In dit project verstaan we onder e-coaching digitale gedragsveranderingsinterventies, waaronder het gebruik van beweeg- of voedingsapps, smartwatches en beeldbellen. Door e-coaching kan de professional zijn of haar cliënt stimuleren en ondersteunen in gedragsverandering waarbij zelfvertrouwen en zelfredzaamheid worden vergroot. Om uiteindelijk e-coaching te kunnen integreren in de GLI is het van belang om in kaart te brengen welke gedragsveranderingstechnieken momenteel worden ingezet en welke gedragsveranderingstechnieken ondersteund kunnen worden met digitale gedragsveranderingsinterventies. Daarom hebben we onderzoek gedaan naar de volgende onderzoeksvraag:

Hoe worden gedragsveranderingstechnieken door leefstijlcoaches ingezet in (online) gecombineerde leefstijlinterventies om fysieke activiteit en gezonde voeding te stimuleren voor cliënten met een gewichtsgelateerd gezondheidsrisico?

Theorie : Een veel gebruikt overzicht van gedragsveranderingstechnieken die een leefstijlcoach kan toepassen tijdens de begeleiding is de Behavior Change Technique Taxonomie van Michie en collega's (2013) [1]. In deze studie hebben we gebruik gemaakt van deze theorie om in kaart te brengen welke gedragsveranderingstechnieken worden toegepast en hoe technieken deze worden ingezet in zowel offline als online begeleiding.

Methode : Er zijn online semi-gestructureerde interviews uitgevoerd. (Hbo-geregistreerde) Leefstijlcoaches en ontwikkelaars van (e-coaching) leefstijlinterventies werden geïnccludeerd. Interview topics waren 1) focus en inhoud van GLI's, 2) ervaringen met e-coaching in de praktijk, 3) gebruikte gedragsveranderingstechnieken in offline, blended en online interventies en 4) determinanten, bevorderende en belemmerende factoren van (online) gedragsverandering. De data werden geanalyseerd volgens een thematische benadering. In totaal zijn 38 interviews uitgevoerd. Van de deelnemers had 60% (n=23) ruime ervaring- en 40% (n=15) (bijna) geen ervaring met e-coaching interventies.

Resultaten zijn opgebouwd uit vier centrale thema's, namelijk: 1) doelen stellen en monitoren, 2) monitoren en feedback geven, 3) sociale support stimuleren en 4) kennis vergroten over gezondheid. E-coaching kwam met name naar voren bij de thema's monitoren en feedback geven. Monitoren (via apps of met wearables) werd als een belangrijke motivator gezien voor gedragsverandering. Feedback, mede op basis van monitoringsdata, werd gebruikt om leefstijldata terug te koppelen aan de cliënt, om instructies te geven of om te reflecteren op het leefstijlgedrag. Bij online feedback kon snel worden teruggekoppeld. Indien mogelijk blijken sociale support functies bruikbaar om interactie en peersupport tussen cliënten van de GLI te stimuleren.

Conclusie : Monitoren en feedback worden vaak middels e-coaching ingezet en lijken belangrijke gedragsveranderingstechnieken om fysieke activiteit en gezond eetgedrag te verbeteren bij cliënten met een gewichtsgelateerd gezondheidsrisico. Monitoring wordt als startpunt gezien voor verschillende andere gedragsveranderingstechnieken. Zo zouden monitoring applicaties gebruikt kunnen worden in combinatie met online consultaties zodat 'just in time' feedback gegeven kan worden gebaseerd op de prestaties van de cliënt, wanneer mogelijk gecombineerd met peersupport. Om kennis van cliënten met een gewichtsgelateerd gezondheidsrisico over gezond gedrag te vergroten wordt aangeraden online kennismodules toe te voegen aan het GLI programma. De vervolgstap is te onderzoeken hoe leefstijlcoaches e-coaching kunnen toepassen in de begeleiding van hun cliënten met een gewichtsgelateerd gezondheidsrisico op het gebied van bewegen en voeding. Daarom wordt in het Inzet van Technologie voor Leefstijlcoaches (iTLC) onderzoek een methodiek ontwikkeld om leefstijlcoaches hierbij te ondersteunen. Dit onderzoek is onderdeel van het iTLC onderzoek en is medegefinancierd door Regieorgaan SIA onderdeel van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)

Michie S, Richardson M, Johnston M, Abraham C, Francis J, Hardeman W, Eccles MP, Cane J, Wood CE. The behavior change technique taxonomy (v1) of 93 hierarchically clustered techniques: building an international consensus for the reporting of behavior change interventions. Ann Behav Med. 2013 Aug;46(1):81-95. doi: 10.1007/s12160-013-9486-6. PMID: 23512568.

Discussievraag : Hoe zou u ondersteund willen worden bij de inzet van e-coaching tools tijdens de uitvoer van een GLI programma?

HET METEN VAN OBJECT-CONTROLE BIJ BASISCHOOLKINDEREN: VALIDITEIT EN BETROUWBAARHEID VAN EEN AANPASSING VAN DE BLOC-TEST

Freek van Iersel; Sebastiaan Platvoet; Mark de Niet

Organisatie : HAN

Achtergrond : Vanaf de leeftijd van 4-12 jaar bevinden kinderen zich in de meest gevoelige fase om hun fundamentele bewegingsvaardigheden te ontwikkelen. Adequate instrumenten om FMS van kinderen te beoordelen, bieden een objectiever inzicht in hun vaardigheden, voldoen aan hun ontwikkelingsbehoeften en analyseren de effectiviteit van interventies om deze vaardigheden te verbeteren. In de BLOC-test ondervinden 6- en 7-jarigen problemen bij het uitvoeren van de objectcontrole taak waardoor een floor-effect ontstaat.

Theorie : Het doel van dit onderzoek is om aangebrachte wijzigingen in de objectcontrole taak te valideren voor kinderen tussen de 4-8 jaar oud en te toetsen op betrouwbaarheid.

Methode : In totaal werden 573 kinderen, waarvan 315 jongens en 258 meisjes van groep 1 t/m 4 groep van de basisschool getest. Van deze 573 kinderen werden 182 kinderen na vier weken opnieuw werden getest. Een derde groep van 29 kinderen werd op dezelfde dag tweemaal getest. De kinderen hebben een aangepaste objectcontrole taak uitgevoerd. De aanpassingen zijn het vergroten van de afstand ten opzichte van de muur, en dat kinderen de bal eerst moesten laten stuiteren voordat zij deze vangen. De resultaten toonden aan dat kinderen in de vier klassen significant verschillend van elkaar presteerden in de uitkomstmaten aantal gegooide ballen ($P < ,005$) aantal gevangen ballen ($P < ,005$) en de gecombineerde score van gegooide en gevangen ballen ($P < ,001$). In groep 1 was het gemiddelde gevangen ballen 0,4 ballen met een maximumscore van 5 ($\pm 0,93$). In groep 2 was het gemiddelde 1,55 gevangen ballen met een maximale score van 13 ($\pm 2,48$). In groep 3 was het gemiddelde 5,1 gevangen ballen met een maximale score van 18 ($\pm 4,1$). Ten slotte was in leerjaar 4 het gemiddelde 7,81 gevangen ballen met een maximale score van 17 ($\pm 4,5$). De oudere kinderen scoorden beter dan de jongere kinderen. De test-her-test-statistieken hebben de betrouwbaarheid van de gewijzigde test.

Conclusie : Concluderend is de aangepaste objectcontrole taak valide en betrouwbaar bevonden voor het meten van objectcontrolevaardigheden van kinderen tussen de 4 en 8 jaar oud. De aangepaste BLOC-test is een geschikte vervanging voor de originele BLOC-test bij het testen van object controle bij kinderen tussen de 4-8 jaar. De resultaten op de aangepaste test kunnen professionals gebruiken om object-controle van kinderen te monitoren en te verbeteren.

Discussievraag : Is het standaardiseren voor alle leeftijdsgroepen bij de aangepaste Fabertest wenselijk voor bruikbare data in het werkveld?

SPORT EN GEZONDHEID

POSITIEVE EFFECTEN VAN AUTONOMIE OVER DE TIMING VAN FEEDBACK OP DE BEWEGINGSUITVOERING VAN WENDBEWEGINGEN

Eline Nijmeijer; Marije Elferink-Gemser; Anne Benjaminse

Organisatie : Afdeling Bewegingswetenschappen, Universitair Medisch Centrum Groningen, Rijksuniversiteit Groningen, Nederland

Achtergrond : Een voorste kruisband ruptuur is een relatief veel voorkomende blessure met grote gevolgen voor de sporter. Deze blessure ontstaat vaak door te grote of ongunstige krachten rondom de knie, bij het landen of wenden en keren. Het blessurerisico kan verminderd worden door de bewegingsuitvoering te verbeteren middels bewegingseducatie. Het doel van deze studie is om te onderzoeken wat de invloed is van autonomie over de timing van feedback op de uitvoering van een wendbeweging.

Theorie : Op basis van het OPTIMAL model van Wulf en collega's (2016) wordt er verwacht dat de gegeven autonomie een positieve invloed heeft en de self-control (SC) groep beter presteert dan de yoked (YK) groep na de trainingssessie.

Methode : 22 mannelijke (hoog)-amateur sporters ($22,0 \pm 1,7$ jaar, $15,3 \pm 3,7$ jaar sport ervaring) zijn willekeurig verdeeld in een SC en YK groep. De SC groep had autonomie over de timing van feedback tijdens de trainingssessie. De YK groep ontving feedback op momenten dat hun gekoppelde partner hierom gevraagd had. De feedback bestond uit de Cutting Movement Assessment Score (CMAS), videobeelden van de laatst uitgevoerde trial en een verbale tip om deze score te verlagen. De proefpersonen voerden wendbewegingen uit tijdens een pre-, post- en retentietest en een trainingssessie. Hierbij namen ze een aanloop van 5m gevolgd door een 45 graden wendbeweging met het dominante been in de niet-dominante richting. Tijdens de testen voerden de proefpersonen 5 geanticipeerde en 5 ongeanticipeerde (aangegeven met lichtpoortjes) trials uit. Tijdens de trainingssessie werden 20 trials in drie gerandomiseerde varianten uitgevoerd; geanticipeerd, vangen van een bal tijdens de wendbeweging en passen van een bal vlak voor de wendbeweging. CMAS-scores werden gebruikt om te onderzoeken of de bewegingsuitvoering verbeterde. De repeated measures ANOVA liet geen significant hoofdeffect zien wat betreft groep ($p > 0,05$), maar de SC groep presteerde beter op de retentietest (1 week na training) in de geanticipeerde conditie ($p < ,001$). De YK groep liet net als de SC groep een verbetering zien van pre- naar posttest ($p < ,001$), maar de YK groep verslechterde in de retentietest vergeleken met de posttest in de geanticipeerde conditie ($p = ,001$). Een gelijke (non-significante) trend was zichtbaar in de ongeanticipeerde conditie ($p = ,07$).

Conclusie : De gegeven autonomie leidde tot een betere bewegingsuitvoering in de geanticipeerde conditie. Deze timing van feedback past mogelijk beter bij sporters vergeleken met een feedbackschema bepaald door een trainer. Autonomie over de timing van feedback kan een waardevolle toevoeging zijn bij bewegingseducatie met als doel blessurepreventie.

Discussievraag : Hoe komt het dat de gegeven autonomie wel leidde tot verschillen tussen groepen in de retentietest, maar deze verschillen nog niet zichtbaar waren direct na de trainingssessie (post-test)?

Do Paralympic athletes suffer from brittle bones? Prevalence of low bone mineral density in a representative cohort of Paralympic athletes.

Vera Weijer

Organisatie : HAN university of applied sciences

Achtergrond : The growing interest in Paralympic sports is accompanied by an increased attention for the health and performance of Paralympic athletes. Bone health may be a concern, given a blunted osteogenic stimuli in wheelchair and prostheses users, as well as potential nutritional deficiencies. However, information on the prevalence and skeletal site of low bone mineral density (BMD) in Paralympic athletes is scarce. The aim of this study is to assess the BMD of Paralympic athletes from multiple sport disciplines.

Theorie : In a normal population the prevalence of low bone mineral density, osteopenia (z-score < -1.0) is expected to be 16%. We hypothesized a higher prevalence of osteopenia and/or osteoporosis in Paralympic athletes compared with the reference population.

Methode : So far, 47 Paralympic athletes (para-cycling (n=14), wheelchair tennis (n=9) wheelchair basketball (n=18) and para cross-country skiing (n=6)) have been included in this ongoing collaborative study conducted in the Netherlands and Norway. Dual-energy x-ray absorptiometry scans of the whole body, spine and hip (total hip and femoral neck) were conducted and analyzed for BMD z-scores. Data are reported as mean±SD. Comparisons between groups were conducted by one-way ANOVA with Bonferroni correction. On a whole-body level, 19% of all athletes had a z-score below -1.0, which is the clinical cut-off level of low BMD. When assessed at the spine, total hip, and femoral neck, the prevalence of low BMD was 20%, 30% and 36% of all athletes, respectively. At the spine, the basketball players displayed a significantly higher BMD (z-score: 1.1±1.0) compared with both the cyclists (z-score: -0.7±1.1 P<0.001) and cross-country skiers (z-score: -0.5±1.3 P=0.036), while the relatively high BMD of the spine of tennis players' (z-score: 0.4±1.3, P=0.561) was not significantly different from other sports. No significant differences in BMD were found between sports for either total hip or femoral neck.

Conclusie : In this unique population of Paralympic athletes, low BMD appears to be particularly prevalent in the hip and femoral neck. The BMD of the spine does not seem to be compromised in wheelchair basketball and tennis players; suggesting ample osteogenic stimuli for the spine in those particular wheelchair sports. Nevertheless, BMD of the hip and femoral neck deserve attention across all Paralympic disciplines.

Discussievraag : How can we stimulate hip bone health in wheelchair dependent athletes?

Associaties tussen het voldoen aan de beweegrichtlijnen, fysieke fitheid en gezondheid bij mensen met een dwarslaesie

Dirk Hoevenaars

Organisatie : Vrije Universiteit

Achtergrond : Fysiek actief zijn heeft vele voordelen, zoals een lager risico op overgewicht en hart- en vaatziekten en een betere mentale gezondheid. Gezond beweeggedrag is extra belangrijk voor mensen met een dwarslaesie, aangezien fysieke fitheid een groot verschil kan maken op het dagelijks functioneren. Op basis van wetenschappelijk onderzoek zijn er specifiek voor deze groep twee beweegrichtlijnen ontwikkeld (Martin Ginis et al. 2017 [40 min. moredate or vigorous/week]; Tweedy et al. 2017 [150 min. moderate or 60 min. vigorous/week]) die verschillen in aanbevolen duur van fysieke activiteit. Welke persoons- en laesiekenmerken geassocieerd zijn met het behalen van deze richtlijnen is niet eerder onderzocht in Nederland. Tevens is onbekend of het voldoen aan deze richtlijnen ook daadwerkelijk geassocieerd is met een betere fitheid en gezondheid, waarvoor de richtlijnen ontwikkeld zijn.

Theorie : Op basis van eerder onderzoek is de verwachting dat persoons- en laesiekenmerken geassocieerd zijn met het voldoen aan de beweegrichtlijnen. Tevens wordt verwacht dat de groep die aan de beweegrichtlijn van Tweedy et al. voldoet fitter en gezonder is dan de groep die aan de beweegrichtlijn van Martin Ginis et al. voldoet.

Methode : Data van twee onderzoeksprojecten (n=358), waarin persoons-, laesie- en gezondheidskenmerken, het activiteitsniveau (PASIPD-vragenlijst) en de fitheid (maximale rolstoelinspanningstest [piek zuurstofopname (VO2piek), piek vermogen (POpiek)] en spirometrie) zijn gemeten, zijn samengevoegd. Deelnemers werden op basis van de PASIPD-vragenlijst ingedeeld in drie groepen: 1) voldoet niet aan beweegrichtlijnen; 2) voldoet aan de Martin Ginis richtlijn; 3) voldoet aan de Tweedy richtlijn. Een one-way ANOVA of de non-parametrische alternatieve test lieten zien dat vrouw zijn, een hogere leeftijd, laag opgeleid zijn en het hebben van een tetraplegie, negatief geassocieerd waren met het behalen van de beweegrichtlijnen (P < .05). Multiple regressies, waarin gecorrigeerd werd voor persoons- en laesiekenmerken, lieten een positieve associatie zien tussen het voldoen aan de beweegrichtlijnen en de longfunctie en fitheid (P < .05). Deelnemers die voldeden aan de Tweedy beweegrichtlijn hadden een betere fitheid en lichaamssamenstelling dan deelnemers die voldeden aan de Martin Ginis richtlijn (P < .05).

Conclusie : De beweegrichtlijnen lijken deels te verwezenlijken waarvoor ze gemaakt zijn. Het voldoen aan de richtlijnen was geassocieerd met een betere longfunctie en fitheid en een kleinere buikomvang bij een hoger activiteitsniveau. De meeste winst in longfunctie lijkt te worden behaald als men overgaat van inactief naar het voldoen aan de Martin Ginis beweegrichtlijn. De resultaten laten zien dat elke beweging telt en meer beweging loont.

Discussievraag : Is meer bewegen niet altijd beter?

(PEDAGOGISCH) SPORT- EN BEWEEGKLIMAAT

VOL PLEZIER ONTWIKKELEN: EEN PEDAGOGISCH VERANTWOORD KLIMAAT VOOR IEDER KIND

Age Scheper

Organisatie : Hogeschool Arnhem en Nijmegen

Achtergrond : Elk kind verdient een optimaal ontwikkelklimaat in de sport. Dat is een voorwaarde om kinderen het plezier van sport en bewegen te laten ervaren en zich goed te helpen ontwikkelen. Daarnaast wil natuurlijk ook iedere trainers-coaches dat zijn of haar sporters gemotiveerd zijn, plezier hebben, blijven streven naar verbetering, niet stoppen bij tegenslag en dat er een fijne sfeer heerst binnen het team. De HAN Sport en Bewegen heeft een concept ontwikkeld voor trainers en coaches die gericht is op het 'hoe': op welke manier bied jij een training aan (jonge) sporters aan zodat ze 1) optimaal plezier ervaren en 2) zich goed kunnen ontwikkelen. Het doel van dit project is om trainers-coaches concrete handvaten te bieden hier in hun eigen sport praktijk vorm aan te geven.

Theorie : Om trainers-coaches concrete handvaten aan te bieden, is een checklist ontwikkeld. Daarbij ligt de focus in de aanpak op het vergroten van de werkhouding (doelgerichtheid) en het sportief leervermogen van kinderen /jonge sporters. De checklist voor trainers is verdeeld in drie verschillende fases (voorbereiding, tijdens de training, na de training) en niveaus (begin, gemiddeld, gevorderd), zodat trainers stapsgewijs kunnen werken aan het neerzetten van dit optimale ontwikkelklimaat.

Methode : De checklist is in de pilotfase. Bij verenigingen in verschillende sporten en op verschillende niveaus worden de pilot studies uitgevoerd. Data worden verzameld middels observaties en interviews. Tijdens de DSO zullen de eerste resultaten van de observaties en interviews worden gedeeld.

Conclusie : Volgt tijdens de presentatie.

Discussievraag : Welk basisoniveau van les/ traininggeven moet je beheersen om in staat te zijn de items in de checklist te implementeren in je les / training?

KARAKTERISTIEKEN VAN SPORTVERENIGING VRAGEN OM SPECIFIEKE REALISATIE VAN PEDAGOGISCH SPORT-KLIMAAT

Arnold Bronkhorst; Harold Hofenk; Johan Steenberg

Organisatie : Windesheim en Mulier Instituut

Achtergrond : Meer en meer wordt van sportverenigingen verwacht dat zij oog hebben voor het sportklimaat waar zij hun jeugdleden in laten sporten. Hiervoor is volgens onderzoekers en beleidsmakers een pedagogisch sportklimaat nodig. Een dergelijk sportklimaat dient veilig en positief te zijn, waarbij meer vanuit het kind gedacht wordt (Schipper-van Veldhoven, 2018).

Hoe sportverenigingen een dergelijk sportklimaat kunnen ontwikkelen is nog weinig over bekend. Waar er al boekenkasten vol geschreven zijn over veranderprocessen binnen organisaties waar met betaalde werknemers wordt gewerkt is er veel minder bekend over veranderprocessen binnen sportverenigingen; zeker van een veranderproces richting een pedagogischer sportklimaat. Dat terwijl juist de vrijwillige sportvereniging een unieke context is waar je als externe verenigingsadviseur rekening mee dient te houden (Rubingh, 2018). Om beter inzicht te krijgen in dit veranderproces is in 2018 het Kids First-project gestart. Voornaamste doel van dit project was inzicht te krijgen hoe sportverenigingen een pedagogisch sportklimaat kunnen ontwikkelen. Dit werd vormgegeven door een actiegericht onderzoek waar in acht living labs door vier embedded scientists werd geparticipeerd in een veranderproces.

De intensieve dataverzamelingen hebben vele inzichten opgeleverd. In deze presentatie willen we ingaan op de vraag: “Welke principes/randvoorwaarden zorgen voor zijn er die ervoor zorgen dat er een pedagogisch klimaat binnen de sportclub ontstaat?”

Theorie : Binnen Kids First zijn de sportverenigingen aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een pedagogischer sportklimaat. Een dergelijk sportklimaat omschreef Schipper-van Veldhoven (2018) als een omgeving waar het kind centraal staat. Volgens haar dient een pedagogisch sportklimaat ontwikkelingsgericht, motiverend, zorgzaam en sociaal veilig te zijn.

Voor een groep leden die op vrijwillige basis hun sportvereniging organiseren met als primair doel het beoefenen van de sport zelf (Boesenskool et al., 2011) kan een complexe cultuurverandering als een grote uitdaging gezien worden, waarbij het ‘overgaan tot de waan van de dag’ op de loer ligt (het sjoelbaksyndroom) (Janssens, 2019).

Om antwoord te geven op de onderzoeksvraag maken we gebruik van de acht veranderstappen van Kotter (1996). Deze stappen gebruiken we als leidraad om de principes die voortkomen uit unieke context van de sportvereniging te bespreken.

Methode : Binnen dit project heeft een intensieve dataverzameling plaatsgevonden met zowel kwalitatieve als kwantitatieve methoden. Hoewel voor het Kids First project meerdere onderzoeksmethoden zijn gehanteerd, wordt in deze presentatie ingegaan op de inzichten die zijn opgedaan binnen het actiegericht onderzoekproces (Kemmis et.al, 2013) bij de acht living labs. Gedurende twee seizoenen hebben vier onderzoekers elk bij twee verenigingen geparticipeerd in het veranderproces en hebben met diverse stakeholders bij aanvang van het project en ter afsluiting van het project (groeps)interviews en observaties afgenomen en gedurende het proces zijn logboeken bijgehouden. Periodiek werden verschillen en overeenkomsten betreffende het veranderproces van de verenigingen onderling besproken (peer debriefing) en aan het einde voorgelegd aan een ervaren veranderkundige (expert opinion).

Conclusie : Om de onderzoeksvraag “Welke principes/randvoorwaarden zijn er die ervoor zorgen dat er een pedagogisch klimaat binnen de sportclub ontstaat?” te beantwoorden maken we in deze presentatie gebruik van ‘de acht veranderstappen van Kotter’ (1996). Elke stap bekijken we vanuit het veranderproces die binnen de living labs heeft plaatsgevonden en proberen we ‘te laden’ met principes waar rekening mee gehouden dient te worden binnen veranderprocessen bij sportverenigingen naar een pedagogischer sportklimaat. Hierbij worden praktische principes middels sprekende procesvoorbeelden en quotes gedeeld zoals: ‘het ritme van de vereniging’, ‘vrijwilligersverloop’, ‘de verenigingsbrede dialoog’ en ‘botsende culturen in de sportvereniging’.

Discussievraag : Welke professional in de sport pakt deze veranderkundige handschoen op?
Welke bouwstenen zou een scholings- en/of deskundigheidsbevorderingstraject moeten bevatten?
Hoe realistisch is de sport pedagogische opdracht voor een doorsnee sportvereniging?

DE TURNTOPSPORTCULTUUR OMTURNEN NAAR PRESTATIE ÉN PLEZIER DOOR INZICHTEN IN HET SOCIALISATIE-PROCES VAN OUDERS VAN TALENTVOLLE TURNSTERS

Froukje Smits

Organisatie : Hogeschool Utrecht

Achtergrond : Voor het dames topturnen was het een roerig jaar; mondiaal kwamen er veel ernstige berichten naar buiten over emotioneel misbruik in de turnzaal. In Nederland heeft de ophef er onder andere toe geleid dat verschillende turntopcoaches geschorst werden en niet mee mochten naar de Olympische Spelen. Ingrijpende besluiten, die gegeven de aard en ernst van de beschuldigingen en het verdriet achter de getuigenissen te verantwoorden zijn. Echter, de verhalen zijn niet nieuw. Al sinds 2011 komen de geluiden over misstanden in het dames topturnen naar buiten, wat de aanleiding was voor onderzoek. In 2015 verscheen het rapport ‘Turnonkruid: gemaaid maar niet gewied’. Het rapport en drie daaruit voortgekomen wetenschappelijke artikelen hebben onder meer kennis opgeleverd over de ingewikkelde positie die ouders hebben in dit geheel. Ouders hebben de turntopsportcultuur – met de misstanden – geaccepteerd en genormaliseerd. Op basis van deze inzichten is het project ‘Turn het Om! Van Turn-top-prestatie naar Top-turn-plezier’ gestart, met als doel om ouders van talentvolle topturnsters te ondersteunen in hun rol om het welzijn van hun dochters te kunnen waarborgen.

Theorie : Er is relatief weinig onderzoek gedaan naar de manier waarop ouders zulke normen gaan accepteren en normaliseren, terwijl ze dergelijke praktijken niet accepteren van bijvoorbeeld leraren. Het socialisatieproces van ouders in de topsportcultuur is een complexe dynamiek. Het is nodig om dit beter te begrijpen om (de acceptatie van) misstanden tegen te gaan en veranderingen te bewerkstelligen voor het welzijn van talentvolle topturnsters. In het onderzoek is daarom gebruik gemaakt van theorieën van socialisatie van ouders in de sport, die we hebben toegepast op de topsportcultuur in het dames turnen.

Methode : Dataverzameling heeft plaatsgevonden tijdens het project met ouderbijeenkomsten waar met creatieve werkvormen het gesprek met ouders van topturnsters werd aangegaan, focusgroep gesprekken en (i.v.m. corona) online interviews en bijeenkomsten werden georganiseerd. De resultaten laten zien hoe ouders veranderen door het socialisatieproces in gedrag, gedachten, affectieve betrokkenheid, relationele relaties met anderen en beïnvloeding door media.

Conclusie : Het socialisatieproces van ouders draagt bij aan de acceptatie van een context waarin misstanden makkelijk kunnen ontstaan. Bewustwording van de geleidelijkheid van het socialisatieproces met de mogelijke risico's, kan bijdragen aan kansen om tot veranderingen te komen door handelsvaardigheid van ouders te vergroten.

Discussievraag : Wat zou u de ouders adviseren om het welzijn van hun talentvolle dochters in het topturnen te waarborgen?

SES EN SPORTPARTICIPATIE

PERSOON-OMGEVING (MIS)FITS TIJDENS HET FACILITEREN VAN SPORT DOOR OPVOEDERS: EEN KWALITATIEVE STUDIE ONDER OPVOEDERS UIT LAGE-INKOMENS GEZINNEN

Lonneke van Leeuwen; Anne Annink; Kirsten Visser; Marielle Jambroes

Organisatie : Julius Centrum UMC Utrecht, team Public Health

Achtergrond : Sporten bij een club draagt bij aan een gezonde ontwikkeling van kinderen en jongeren. Zo hangt het sporten bij een club (hierna: sporten of sportdeelname) samen met meer zelfvertrouwen, het beter kunnen reguleren van emoties en problemen kunnen oplossen, en betere sociale vaardigheden. Daarnaast is sporten een bron van fysieke activiteit waarmee het bijdraagt aan een gezonde lichamelijke ontwikkeling: een gezonde ontwikkeling van spieren en botten, van hart- en bloedvaten, van motorische coördinatie, en het behoud van een gezond gewicht. Helaas blijkt dat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen minder (vaak) sporten in vergelijking met kinderen uit gezinnen met een medium/hoog inkomen. Terwijl juist voor deze groep kinderen de sportclub een belangrijke plek kan zijn voor een gezonde ontwikkeling. De groep kinderen die de kans loopt om de voordelen van sporten mis te lopen is aanzienlijk, aangezien in Nederland 1 op de 11 kinderen en 1 op de 17 jongeren opgroeit in een gezin met geldzorgen. Opvoeders spelen een belangrijk rol in het faciliteren van sporten door hun kinderen. Het doel van dit kwalitatieve onderzoek is om vanuit een socio-ecologisch perspectief te ontdekken hoe opvoeders uit lage-inkomens gezinnen (hierna: opvoeders) het faciliteren van sport voor hun kinderen ervaren.

Theorie : Socio-ecologische theorieën suggereren dat individueel gedrag wordt beïnvloed door een gezamenlijke invloed van factoren op het individuele niveau en het omgevings-niveau. Deze gezamenlijke invloed kan resulteren in een zogenaamde persoon-omgeving (PO) misfit of fit. Hiervan is sprake wanneer er een (mis) match is tussen een persoon (bijv. vaardigheden) en zijn omgeving (bijv. eisen) en hierdoor iemand (niet) in staat is te leven of te handelen volgens zijn voorkeuren of plannen. Misfits hebben negatieve gevolgen voor het individu, zoals stress en afzondering. In lijn met socio-ecologische theorieën hebben eerdere studies laten zien dat factoren die het faciliteren van sport door opvoeders beïnvloeden, zich bevinden in zowel het individu/de opvoeder (bijv. schaamte) als in de omgeving (bijv. beschikbaarheid van openbaar vervoer). Hoewel deze studies belangrijke inzichten geven in de relevantie van beïnvloedende factoren op verschillende socio-ecologische niveaus, hebben weinig studies zich gefocust op het identificeren van PO-misfits die opvoeders ervaren tijdens het faciliteren van sport voor hun kinderen. Terwijl het identificeren van dergelijke misfits een belangrijke basis is voor multi-level interventies om PO-fit te verhogen en hiermee opvoeders te ondersteunen. Het belangrijkste doel van de studie is dan ook om ervaringen van opvoeders met PO-misfits te identificeren en te beschrijven, en te ontdekken welke individuele en omgevingskenmerken daarbij een rol spelen.

Methode : Deze kwalitatieve studie is onderdeel van het project Vital@2040 en omvatte 24 semigestructureerde interviews met opvoeders uit gezinnen met een lage gezinswelvaart met één of meerdere kinderen (4-18 jaar). De interviewvragen waren gericht op het begrijpen van 1) positieve en negatieve gedachten over sport door hun kinderen en het faciliteren daarvan, 2) verwachte of ervaren belemmerende en bevorderende factoren gedurende het faciliteren van sport en 3) suggesties voor oplossingen gericht op opvoeders. Hoewel verschillende formuleringen gebruikt zijn, was het doel van deze interviewvragen om deelnemers te stimuleren om ervaringen te delen waarin PO-(mis)fits geïdentificeerd konden worden. In de verhalen van deelnemers werden PO-misfits ontdekt op het gebied van financieren van sport, vrijmaken en plannen van tijd, vervoer organiseren, informatie verwerken en geven, en steun regelen. Afhankelijk van de specifieke PO-misfit speelden verschillende individuele- en omgevingskenmerken een rol. Individuele kenmerken omvatten bijvoorbeeld gebrek aan financiële middelen, aan tijd en aan transportmiddelen. Omgevingskenmerken waren gelokaliseerd in de sociale, economische, fysieke en informatie omgeving. Ze omvatten o.a. lange en onveilige routes tussen huis en sportclub, een gebrek aan een sociaal netwerk en complexe informatiesystemen. Strategieën van opvoeders om om te gaan met PO-misfits of om deze te verkleinen omvatten het regelen of accepteren van hulp. Er waren ook deelnemers die in mindere mate een PO-misfit leken te ervaren op de verschillende gebieden. Uit deze ervaringen konden steunende omgevingskenmerken geïdentificeerd worden, zoals de beschikbaarheid van sociale of financiële steun. Ook steunende individuele kenmerken werden duidelijk, zoals het hebben van een positieve houding t.o.v. steun regelen of over informatie-vaardigheden beschikken.

Conclusie : De studie laat zien dat opvoeders PO-misfits ervaren op het gebied van financieren van sport, vrijmaken en plannen van tijd, vervoer organiseren, informatie verwerken en geven, en steun regelen. Hiermee laat de studie de complexiteit zien van het faciliteren van sport door deze opvoeders. Vanuit een theoretisch perspectief bevestigen de resultaten van andere studies, dat socio-ecologische theorieën een geschikt raamwerk bieden om het faciliteren van sport door opvoeders te onderzoeken. De studie draagt hier aan bij dat het toepassen van het concept PO-misfits een nuttige en concrete lens biedt om te begrijpen hoe de omgeving en een individu elkaar beïnvloeden, en hoe deze interactie bepalend is voor het al dan niet kunnen faciliteren van sport voor kinderen. Daarnaast dragen de resultaten van de studie bij aan interventie-ontwikkeling. Ten eerste is een aantal concrete gedragingen van opvoeders geïdentificeerd en beschreven die samenhangen met het faciliteren van sport door kinderen (bijv. financieren en vervoer regelen). Het definiëren van specifieke gedragingen is cruciaal voor interventie-ontwikkeling: determinanten kunnen per gedrag verschillen en vragen dus om andere interventies om deze determinanten te beïnvloeden. Ten tweede bieden de resultaten van de studie een set van concrete ingangen voor opvoeder-gerichte en multi-level interventies, zodat in de toekomst meer kinderen uit gezinnen met een laag inkomen (kunnen) sporten en de voordelen van sporten ervaren. Hoewel de studie bijdraagt aan inzicht in de ervaringen van opvoeders tijdens het faciliteren van sport door hun kinderen, kent de studie ook een aantal beperkingen. Zo waren de deelnemers in staat om Nederlands te lezen en spreken, en hadden ze eerder succesvol financiële steun voor het sporten door hun kinderen verkregen. Hun ervaringen, motivaties en gedachten kunnen verschillen van die van opvoeders met beperkte Nederlandse taalvaardigheden en die geen financiële steun hebben (kunnen) verkrijgen. Desalniettemin bieden de resultaten van de studie een startpunt voor toekomstige multi-level interventie-ontwikkeling en transdisciplinair onderzoek. Ook dragen de resultaten bij aan een beter begrip van de complexiteit van de realiteit van opvoeders en van de relevantie van individuele en omgevingsfactoren die het faciliteren van sport voor kinderen bemoeilijken of vergemakkelijken.

Discussievraag : Welke PO-misfit wordt door de toehoorders gezien als kansrijke ingang voor interventies? Ofwel, bij welke PO-misfit zijn de individuele en/of de omgevingskenmerken veranderbaar, binnen de grenzen van wat haalbaar is qua tijd, geld, motivatie van actoren, etc.?

AANNAMES VAN BELEIDSMAKERS EN PROFESSIONALS OVER FINANCIËLE STEUN VOOR SPORTEN BIJ EEN CLUB DOOR KINDEREN

Anne Annink

Organisatie : Universiteit Utrecht

Achtergrond : Het verhogen van sportdeelname van kwetsbare groepen zoals kinderen in armoede is een belangrijk doel van armoede- en sportbeleid. Beleidsmaatregelen die daartoe moeten leiden richten zich met name op inclusieve sportclubs en financiële steun. Toch maken niet alle opvoeders die daar recht op hebben gebruik van deze steun. Het is onduidelijk of en hoe financiële steun opvoeders daadwerkelijk helpt bij het organiseren van sportdeelname door hun kinderen. De centrale vraag in dit onderzoek is: “Hoe toetsen beleidsmakers en professionals hun aannames over financiële steun voor sportdeelname door kinderen in armoede?”

Theorie : Aannames zijn een belangrijk onderdeel van een organisatiecultuur. Ze liggen aan de basis van waarden en daaruit voorkomende handelingen door professionals in de praktijk en het formuleren van beleid door beleidsmakers. Vanuit reflexive governance wordt beleidssturing gezien als een noodzakelijke afwisseling tussen ‘opening up’ (aannames verkennen) en ‘closing down’ (beslissingen nemen). Als het doel van beleid is om effectieve interventies te ontwikkelen, bijvoorbeeld om sportdeelname door kinderen in armoede te verhogen, is het volgens innovation en program theory echter noodzakelijk om aannames niet alleen te verkennen maar ook om ze te expliciteren, te toetsen en met elkaar af te stemmen.

Methode : Deze mixed method studie is gebaseerd op interviews met opvoeders, professionals en beleidsmakers en op een beleidsanalyse van armoede- en sportbeleid in twee Nederlandse steden: Utrecht en Eindhoven.

Conclusie : Als beleidsmakers en professionals hun aannames toetsen, is dit met name bij collega’s en op informele momenten. Bijna alle deelnemers zien wel de meerwaarde van het afstemmen van hun aannames met de doelgroep, om zo beleidsinterventies beter aan de sluiten met de werkelijkheid. Toekomstig onderzoek is nodig om een werkbare manier voor het toetsen en afstemmen van aannames over het gedrag van verschillende doelgroepen voor zowel beleidsmakers als professionals te kunnen ontwerpen.

Discussievraag : Hoe kunnen beleidsmakers en professionals hun aannames over sportdeelname door kinderen in armoede expliciteren en toetsen aan de werkelijkheid?

HOE HANGT SPORTPARTICIPATIE SAMEN MET SOCIAALECONOMISCHE VERSCHILLEN IN GEZONDHEID?

Willem de Boer

Organisatie : HAN

Achtergrond : Gezondheid kent een sterke sociaaleconomische gradiënt. Mensen met een lage opleiding leven in Nederland zo’n 4,5 jaar korter dan personen met een hoge opleiding en het verschil in gezonde levensjaren is maar liefst 13 jaar. Van sportdeelname is bekend dat het bewezen gezondheidsvoordelen heeft. Er is echter weinig bekend over de relatie tussen sportdeelname en sociaaleconomische verschillen in gezondheid. In dit onderzoek bestudeerden we de relatie tussen verschillende aspecten van sportdeelname (zoals mate, intensiteit en type) en drie gezondheidsuitkomsten: mortaliteit (sterfte), type 2 diabetes mellitus (T2DM) en obesitas, zowel binnen en tussen verschillende sociaal-economische subpopulaties.

Theorie : Sociaaleconomische verschillen in bewegen (physical activity) verklaren voor een deel de sociaaleconomische verschillen in gezondheid (Petrovic et al., 2018). Sport is een subset van physical activity met specifieke kenmerken (Khan et al., 2012). Het is daarom de vraag wat de relatie tussen sportdeelname en sociaaleconomische gezondheidsverschillen is en of deze afwijkt van dat van beweging in het algemeen.

Methode : Met behulp van de Lifelines-cohortstudie (n = 84.230) hebben we de populatie ingedeeld naar drie groepen van sociaaleconomische status (SES), zowel via opleiding als inkomensniveau. We gebruikten Cox proportional hazard-regressiemodellen om de associatie van sportdeelname met sterfte, T2DM en obesitas te schatten, voor elke SES-categorie apart. Daarnaast hebben we het effect van sportdeelname op de sociaaleconomische gradiënt in gezondheid onderzocht. Daarbij schatten we ook de associatie van de hoeveelheid, intensiteit, type en het aantal sporten met sterfte, diabetes en obesitas. De uitkomsten werden vergeleken met die voor matig tot intensief bewegen. Sportparticipatie verklaarde tussen 11% (T2DM en obesitas) en 22% (sterfte) van de opleidingsongelijkheid in gezondheid en ongeveer 17% van de inkomensongelijkheid. De bijdrage van sportdeelname was ongeveer twee keer zo groot als die van matig tot intensief bewegen, voor gezondheidsverschillen tussen opleidingsgroep en vier keer groter voor inkomensniveau’s. Er werden geen significante gezondheidseffecten gevonden voor meer of intensiever sporten. Het effect van fitness op de gezondheid was wel significant kleiner dan voor andere type sporten, met name teamsporten.

Conclusie : Ons onderzoek toont aan dat sportparticipatie de sociaaleconomische verschillen in gezondheidsuitkomsten voor een aanzienlijk deel verklaart, en veel meer dan bewegen in het algemeen. Deze resultaten suggereren dat om de sociaaleconomische verschillen in gezondheid te verminderen, het volksgezondheidsbeleid zich zou moeten richten op het verhogen van de met name de sportdeelname in lage SES-groepen.

Discussievraag : Wat kunnen we om sportdeelname te vergroten zodat vooral de kwetsbare groepen daarvan de gezondheidsvruchten plukken?

**METEN IS WETEN: TECHNOLOGIE EN INNOVATIE IN SPORT EN
BEWEGEN (ONDERZOEK) #2**

SPORT DATA VALLEY, DE DATA-ANALYSE INFRASTRUCTUUR VOOR ALLE SPORTONDERZOEKERS

Auke Damstra

Organisatie : Sport Data Valley

Achtergrond : Goed onderzoek begint met goede data. De tracking mogelijkheden van sport-sensoren, smart wearables, digitale vragenlijsten en het verbinden van verschillende bronnen zijn eindeloos, maar hoe hou je grip op al deze data waarbij tevens privacy van deelnemers wordt gewaarborgd? Sportonderzoekers zijn 80% van de tijd kwijt met het verzamelen, organiseren, structureren en opschonen van data. Hoe kun je de groeiende hoeveelheid data rond sport, bewegen en gezondheid, die nu op veel verschillende plekken vastgelegd wordt, op een slimme en effectieve manier met elkaar in verband brengen? Tools en infrastructuur voor het vastleggen, opslaan, beheren, ophalen, integreren, analyse, interpretatie, rapportage en verspreiding hebben het potentieel om de meest krachtige tools in de sportwetenschap te worden. (Vincent, Jenny, Pro Stergiou, and Larry Katz. "The role of databases in sport science: Current practice and future potential." International Journal of Computer Science in Sport 8.2 (2009): 50-66.)

Theorie : Sport Data Valley helpt onderzoekers om het verzamelen, beheren en structureren van data makkelijker te maken, zodat er meer tijd en kwalitatieve data over blijft voor onderzoek en analyse.
Voor het verkrijgen van goede data zijn er verschillende uitdagingen:
* Beheren van data van (grote) groepen deelnemers
* Koppelen met gefragmenteerde infrastructuren en data bronnen.
* Data en analyses geschikt maken voor (her)gebruik (FAIR) en inzet van AI
* Privacy en informed consent goed regelen (AVG/GDPR/METC-proof)
* Communicatie / rapportage terug naar deelnemers
Sport Data Valley biedt een oplossing voor bovenstaande uitdagingen met een infrastructuur ontwikkelt door wetenschappers voor wetenschappers. Hiermee kan sport-, beweeg- en vitality- onderzoek makkelijker, sneller en effectiever worden uitgevoerd én resultaten worden teruggegeven naar de praktijk.
Naast de online infrastructuur heeft Sport Data Valley ook fysieke labs om de verbinding van onderzoek en praktijk nog beter te kunnen ondersteunen. In de labs werken data scientists, engineers en data stewards die kunnen adviseren over data-vraagstukken, trainingen geven en in opdracht oplossingen ontwikkelen voor technische vraagstukken.

Methode : Sport Data Valley ondersteunt standaard de meest populaire wearables en wetenschappelijk gevalideerde vragenlijsten om onderzoekers in staat te stellen data te verzamelen. Daarnaast kunnen onderzoekers binnen de infrastructuur data zelf analyseren en de resultaten van deze analyse (automatisch) terugkoppelen aan deelnemers via bestaande dashboards/modellen of door onderzoeker zelf ontwikkelde dashboards. Indien er specifieke sensoren, vragenlijsten of data-bronnen moeten worden gekoppeld kunnen er maatwerk oplossingen worden ontwikkeld.
De aanpak verschilt per project en hangt samen met de behoefte vanuit de praktijk. Sport Data Valley gebruikt diverse tools en ontwikkelt data-modellen om tot data-analyse te komen.
Sport Data Valley ondersteunt nu meer dan 100 projecten. Enkele voorbeelden:
* Blessure-monitor voor ALO-studenten middels gevalideerde vragenlijsten.
* Onderzoek naar thuisporten (<http://www.meetjeworkout.com/>).
* Termoprofiel dashboard voor bewustwording kerntemperatuur bij sporten (<https://thermoclinics.nl/>)
* Citizen-science onderzoek naar vermoeidheid bij mensen met reuma.
* Coach-in-Control, data-dashboard voor coaches (<https://innovatielab.thialf.nl/projecten/coach-in-control>)

Conclusie : Sport Data Valley (het platform en de living labs) verbindt mensen en is er voor iedereen. Van de recreatieve hardloper tot de gespecialiseerde data-wetenschapper. Van de bevlogen amateur coach tot de innovatieve fysiotherapeut. Wij nodigen sporters, coaches, wetenschappers, bedrijven en gemeenten graag uit om het Sport Data Valley platform te gaan gebruiken. We dienen graag van advies en denken graag mee over vraagstukken waarbij sport, bewegen en gezondheid centraal staan.

Discussievraag : Wat is jouw droom op gebied van Sport en data als technisch alles, maar dan ook alles mogelijk is? Hoe kunnen wij (Sport Data Valley) jou helpen om die droom te verwezenlijken?

LONGITUDINAL CHANGES IN BODY FAT ASSESSED BY DXA ARE ADEQUATELY REFLECTED BY SKINFOLD MEASUREMENTS ACCORDING TO ISAK STANDARDS

Shiannah Danen

Organisatie : HAN Sport en Bewegen

Achtergrond : Dual-energy X-ray absorptiometry (DXA) is widely recognized as a reliable method for the assessment of body fat in athletes. The more practical assessment of fat and fat-free mass by skinfold thickness is often the choice of practitioners. It is unclear whether the more practical assessment of skinfold thickness adequately reflects changes in body fat over time.

Theorie : Despite acceptable agreement between DXA and skinfold thickness at a cross-sectional level it is less clear whether the assessment of skinfold thickness adequately captures changes in body composition over time. In the current study we assessed whether changes in skinfold thickness are associated with changes in body fat as assessed by DXA. We hypothesized that changes in body fat assessed by DXA are adequately reflected by changes in skinfold measurements according to ISAK standards.

Methode : This intervention study included fifty-seven recreationally active males (age: 27±6 y; BMI: 24±3 kg·m⁻²). DXA and 8-site skinfold measurements according to International Society for the Advancement of Kinanthropometry (ISAK) standards were performed under strictly standardized conditions at baseline and after twelve weeks of endurance exercise training. Associations between changes in the sum of 8 skinfolds and body fat were assessed by Pearson correlation. At baseline, the sum of 8 skinfolds (108.1±37.3 mm) correlated very strong with fat mass (18.1±5.5 kg; r=0.87, P<0.001) and body fat percentage (22.6±5.1; r=0.89, P<0.001) derived from DEXA. Over the 12-week period, the change in the sum of 8 skinfolds (-1.4 mm, [95% CI -4.5 to 1.8]) correlated strongly (r=0.73, P<0.001) with the change in body fat mass (-0.5 kg [95% CI -0.9 to -0.2]). In line, the change in the sum of 8 skinfolds correlated strongly (r = 0.69, P<0.001) with the change in body fat percentage (-0.6% [95% CI -0.9 to -0.2]).

Conclusie : We conclude that small changes in body fat as assessed by DXA are adequately reflected by changes in the sum of 8 skinfolds. Hence, skinfold measurements according to ISAK standards can be considered an accurate and practical tool for monitoring changes in body fat in field-based settings.

Discussievraag : Zou je huidplooiemetingen overwegen als instrument om lichaamssamenstelling van atleten te monitoren?

VALIDATING ACCELEROMETER USE FOR MEASURING IMPACT FORCES IN SKATEBOARDING.

Raymund G. ten Broek

Organisatie : Urban Sports Performance Centre

Achtergrond : Skateboarding is a highly demanding sport where athletes experience large impact forces. Basic manoeuvres such as the Ollie, jumping with the skateboard, result in forces that range from 2-7x bodyweight. These forces increase with trick difficulty, resulting in some of the highest forces out of any sport. Repetitive, high-impact forces can cause long-term chronic overuse injuries and contribute to fatigue. Fatigued states may cause athletes to land improperly increasing the risk for acute musculoskeletal injuries. Therefore, it is important to understand the impact forces sustained during skateboarding sessions and find trends in training load. These understandings will help create protocols and advice athletes when they may be sustaining too many impacts. The first step to understanding training load in skateboarding is finding a reliable, wearable, and cost-friendly method to measure these impacts. The following study compared a wearable accelerometer to the gold standard of force plates during two basic tricks, the Ollie and the Kickflip, in skateboarders.

Theorie : A pilot validation study was conducted. GCDC X200-4 accelerometers were validated against the gold standard of force plates to gain insights into using wearables to accurately measure forces in skateboarding

Methode : Two participants performed a total of 40 jumps (10 ollies, 10 kickflips, each) on a force plate with a GCDC X200-4 accelerometer attached to the distal lateral tibia of both legs. The mean vertical ground reaction force (VGRF) of the accelerometer was calculated between both legs. VGRF was compared between the accelerometer and the force plate during take-off and landing instances. Pearson correlation coefficient of 0.96 was found for the kickflip and 0.58 for the Ollie while a combined correlation of 0.85 was found between the accelerometer and the force plate for all jumps. VGRF for both tricks ranged from 2-4x bodyweight.

Conclusie : The accelerometer was found to have moderate to high correlations with the gold standard of force plates. While this study, due to COVID, had a small number of participants, the findings show the use of accelerometers as a feasible method to assess landing impacts. It could be a cost-effective tool to estimate training loads in skateboarding. Sports scientists collect countless variables in more established sports such as football to determine training loads and player health over a season. The same principles should start being applied to upcoming urban sports such as skateboarding, BMX, and free running as these athletes regularly experience dramatic impacts and sustain frequent injuries. Only one type of accelerometer was used in this validation study decreasing the study's generalisability to other wearables. Future studies should investigate impact forces over long periods of time during real training sessions to create methods/equations of effectively calculating training loads in this population.

Discussievraag : (This question is to the audience) Understanding impact and training loads in unconventional sports is extremely challenging. In what ways could understanding forces better help assist in injury prevention and how can this information best be communicated/presented to the athletes? How has this been done in other sports?

VERMINDEREN VAN PIEKKRACHTEN IN DE TURNSPORT. OP ZOEK NAAR NIEUWE WEGEN

Maurice Aarts

Organisatie : InnoSportLab 's-Hertogenbosch - Innovatie in gymnastische sporten

Achtergrond : Turnen is een high-impact sport met veel harde klappen op het lichaam door afzetten en landingen op vloer, balk en sprong. Vroeger trainden prepuberale meisjes al 30 uur per week op turntoestellen voor senioren. Deze trainingen waren veelal gericht op presteren tijdens aankomende wedstrijden. Door de vele harde piekmomenten gingen 'blessuretjes' opspelen en niet meer weg, waardoor veel turnsters uiteindelijk helemaal stopten met hun sport. Voor presteren op langere termijn is echter een zachtere aanpak met liever wat minder 'harde' trainingsuren nodig en meer scholing en ontwikkeling in 'zachte' methodische situaties, bijvoorbeeld met dempende matjes, trampolines, gordels en valkuilen. Dit concept van 'soft turnen' werd in 2011 geïntroduceerd door de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie (KNGU). Centrale vraag in dit artikel is om bewustwording, afwegingen en een aantal 'nieuwe wegen' te verkennen die kunnen leiden tot 'softer turnen' om zo uiteindelijk te komen tot minder blessures door harde impactmomenten en uitval in de turnsport.

Theorie : Voor het ontwikkelen en evalueren van strategieën voor het verminderen van door piekkrachten ontstane sportblessures wordt vaak het vierstappenmodel van Van Mechelen et al. [3] gebruikt. Dit model gaat uit van het inventariseren van letsel in een bepaalde populatie (stap 1), het identificeren van de ontstaansmechanismen en risicofactoren (stap 2), het ontwikkelen en valideren van strategieën voor letselpreventie (stap 3) en het evalueren van deze strategieën door het letsel in dezelfde populatie opnieuw te onderzoeken (stap 4). In dit artikel wordt het model toegepast voor het ontwikkelen van strategieën voor blessurepreventie in de turnsport voor in eerste instantie de vrouwelijke gymnast. De hoge piekkrachten in de explosief-dynamische turnsport zijn met name voor jeugdige turnsters vanwege hun onvolgroeide skelet problematisch waardoor deze doelgroep een verhoogd risico op groeischijfproblematiek heeft [6-8]. De meest voorkomende oorzaak voor het ontstaan van turnblessures is oppervlakte contact [10]. Dit is gezien de hoge impactkrachten niet verrassend. Het hoogste letselpercentage wordt gevonden bij het landen van een oefening. Omdat elke oefening minimaal één landing bevat (afsprong), ligt het voor de hand om dit onderdeel te includeren bij het ontwikkelen van een blessurepreventiestrategie in de turnsport.

Methode : Vaak worden in de trainingen dempende materialen zoals matjes of airmaterialen of nieuwe turntoestellen gebruikt om de hoogte van de piekkrachten bij landingen te verminderen. De exacte dempingswaarde van deze materialen is vaak nog onvoldoende helder. Dit onderzoek richt zich op het onderzoeken van de dempingswaarde van turnmaterialen en -toestellen. Hiervoor werd een valhamer meetopstelling gebruikt waarin een bekend valgewicht (impactor) met een door een precisielaser gecontroleerde impactsnelheid op de turnmaterialen viel. De meetopstelling registreerde verder de acceleratie van de impactor. Als afhankelijke variabelen werden de maximale impactkracht (Fmax), maximale indrukking (Defmax) en maximale terugkaatsing (Rebmax) bepaald van vijf in de trainingspraktijk veelgebruikte dempende materialen en toestellen. Verder werden een aantal andere strategieën of nieuwe wegen verkend (dan dempende materialen) die kunnen bijdragen aan het verminderen van piekkrachten in de trainings- en wedstrijdpraktijk van het turnen. Hierbij kwamen aan bod: innovaties van turntoestellen en -materialen, aanpassingen van de wedstrijdreglementen (oprekken leeftijdscategorieën, toestaan, toestaan dempende materialen in wedstrijden) en trainingsinhoudelijke aanpassingen ('graded exercise' aanpak).

Conclusie : Uit de resultaten kan worden geconcludeerd dat het gebruik van dempende materialen zorgt voor een afname in Fmax, maar dat de grootte van deze afname sterk varieert, afhankelijk van het toestel en de eigenschappen van de dempende materialen. Desondanks lijkt het gebruik van dempende materialen in algemene zin een effectieve strategie te zijn voor het reduceren van piekkrachten bij turnen. Het vierstappenmodel van Van Mechelen et al. [3] biedt houvast om blessurepreventieprogramma's in de sportpraktijk te ontwerpen en implementeren. Een mogelijke oplossing voor het verminderen van de piekkrachten in de turnsport, om blessurerisico's bij jonge turnsters te verlagen, zou het verdergaand implementeren van het concept 'soft turnen' kunnen zijn, zowel in de trainings- als wedstrijsituatie. De introductie van de Soft Touch evenwichtsbalk is daarvan een mooi voorbeeld, omdat er bij dit toestel geen afname is van specificiteit en transfer van de training. Mogelijk is dit een voorbode van een verdere, structurele verandering van de turnsport, door aanpassing van de wedstrijdreglementen en de daarin toegestane turntoestellen en -materialen. Belangrijk is ook om na een interventie de incidentie en ernst van blessures opnieuw te onderzoeken, om zo het blessurepreventieprogramma te evalueren en waar nodig bij te stellen.

Discussievraag : Welke (andere) dan de 4 geschetste 'nieuwe wegen' kunnen bijdragen aan het verminderen van piekkrachten in de (top)sport en zo mogelijk bijdragen aan het verminderen van blessures en sportuitval?

GEVOLGEN VAN COVID-19

DE IMPACT VAN COVID OP DE SOCIALE ONGELIJKHEID IN WEKELIJKE SPORTDEELNAME.

Malou Grubben; Remco Hoekman; Gerbert Kraaykamp

Organisatie : Radboud Universiteit

Achtergrond : Sporten wordt belangrijk geacht om problemen als gevolg van de COVID-19 maatregelen te verminderen en zo bij te dragen aan een veerkrachtige samenleving. Sport kan namelijk de gezondheid bevorderen en de sociale netwerken versterken. Door de COVID-19 maatregelen moesten veel mensen stoppen met sporten of op zoek gaan naar alternatieven om te kunnen (blijven) sporten. Verschillende Nederlandse en internationale studies laten dan ook een afname in sportparticipatie tijdens COVID-19 zien (NOC*NSF, 2020; Mutz & Gerke, 2020). In de meeste studies blijft het echter onduidelijk welke sociale groepen het meeste zijn geraakt door de COVID-19 maatregelen. In onze studie ligt de focus op mogelijke verschillen in de impact van COVID-19 op sportdeelname tussen lager- en hoger opgeleiden en tussen mensen met en zonder financiële problemen.

Theorie : Er wordt verondersteld dat reeds kwetsbare groepen, zoals laagopgeleiden en mensen met financiële problemen, relatief weinig middelen (bijvoorbeeld kennis, contacten en geld) hebben om zich aan te passen aan de COVID-19 maatregelen en om op zoek te gaan naar alternatieven om te (blijven) sporten tijdens COVID-19. Dit leidt tot de volgende hypothesen:

- Hoger opgeleide mensen hebben een hogere sportdeelname dan lager opgeleide mensen (1a), en deze ongelijkheid naar opleidingsniveau in sportdeelname wordt tijdens COVID-19 groter (1b).
- Mensen zonder financiële problemen hebben een hogere sportdeelname dan mensen met financiële problemen (2a), en deze ongelijkheid naar financiële situatie in sportdeelname wordt tijdens COVID-19 groter (2b).

Methode : Om deze hypothesen te toetsen hebben we een online vragenlijst afgenomen onder panelleden van Longitudinal Internet studies for Social Sciences (LISS). Het LISS-panel is representatief voor de Nederlandse populatie van 16 jaar en ouder. Het blijkt dat de gemiddelde wekelijkse sportdeelname tijdens COVID-19 significant is gedaald. Bovendien is deze afname in sportdeelname tijdens COVID-19 sterker voor laagopgeleiden en voor mensen met financiële problemen.

Conclusie : Tijdens de COVID-19 pandemie is de ongelijkheid tussen laag- en hoogopgeleiden en tussen mensen met en zonder financiële problemen in sportdeelname groter geworden. Dit onderzoek wordt in 2022 herhaald om te bepalen in hoeverre de afname in sportdeelname en toename in ongelijkheid in sportdeelname uit 2021 zich hebben hersteld.

Discussievraag : Discussie: Hoe kunnen we ervoor zorgen dat laagopgeleiden en mensen met financiële problemen minder snel stoppen met sporten/minder gaan sporten?

DE EFFECTEN VAN DE EERSTE COVID-19 LOCKDOWN OP DE ONTWIKKELING VAN DE MOTORISCHE VAARDIGHEID VAN 6 TOT 7 JARIGE KINDEREN

Hemke van Doorn

Organisatie : Hogeschool van Amsterdam, Academie voor Lichamelijke Opvoeding, Lectoraat Bewegen In en Om School

Achtergrond : Vanwege de covid-19 pandemie basisscholen gesloten en georganiseerde sporten gecancelld, waardoor het bewegen onder begeleiding (lichamelijke opvoedingslessen en georganiseerde sporten) wegviel. Potentieel zou dit kunnen leiden tot een vertraagde ontwikkeling van de motorische vaardigheden bij jonge kinderen. In Amsterdam, bijvoorbeeld, was de sportparticipatie (4x per maand of vaker) van kinderen van 5-12 jaar oud in april 2020 slechts 49% in plaats van de voorspelde 81%. Daartegenover staat dat de groep kinderen die niet deelnam aan sport toenam van de verwachte 10% naar 42%. Daarom is het doel van deze studie om te onderzoeken wat de effecten zijn van de eerste lockdown (basisscholen gesloten 16-3-2020, 50% open 11-5-2020 en 100% open 8-6-2020) op de ontwikkeling van motorische vaardigheden van jonge kinderen.

Theorie : Motorische vaardigheden zijn belangrijk voor fysieke, sociale en cognitieve ontwikkeling van jonge kinderen. De ontwikkeling van deze motorische vaardigheden wordt gestimuleerd door fysieke activiteit. Dus het wegvallen van georganiseerde fysieke activiteit zou een negatief effect kunnen hebben op de motorische ontwikkeling.

Methode : Om dit te onderzoeken hebben we de ontwikkeling van motorische vaardigheden tussen 6 (6,59 (0,43)) en 7 jaar (7,54 (0,40)) vergeleken tussen drie verschillende groepen: 2017-2018 (controlegroep 1, n=293), 2018-2019 (controlegroep 2, n 259) en 2019-2020 (lockdown groep, n=239). De motorische vaardigheid is gemeten met de 4-vaardigheden test en heeft als uitkomst de motorische leeftijd. Op basis daarvan is de motorische voorsprong (MV) in jaren berekend (motorische leeftijd - kalender leeftijd). Om te kijken of er een verschil is in de motorische ontwikkeling tussen reguliere jaren en het jaar met de lockdown is een 3 (groep) x 2 (meting) ANOVA met herhaalde metingen is uitgevoerd. Voorlopige resultaten laten zien dat de verandering in MV tussen 6 en 7 jaar afhankelijk is van de groep (verandering MV controle groep 1 = 0,01 (0,84), controle groep 2 0,14 (0,99) en lockdown groep -0,09 (0,87) jaar) (p=0,019). De lockdown groep liet minder vooruitgang zien over een jaar dan controlegroep 2 (p=0,016), maar niet als controlegroep 1 (p>0,05).

Conclusie : De resultaten laten zien dat de opgelegde lockdown restricties mogelijk een negatief effect gehad zouden kunnen hebben op de ontwikkeling van motorische vaardigheden van 6-7-jarige kinderen. Echter is verdere analyse in nodig omdat, zoals gezien kan worden in de verandering van MV in pre-lockdown jaren, er aanzienlijk variatie is in de verandering van MV tussen verschillende jaren en dat de minder grote vooruitgang in het lockdown jaar valt binnen de natuurlijke variatie in de ontwikkeling van motorische vaardigheden.

Discussievraag : Kun je op basis van een vergelijking van een meting direct voor de lockdown en direct na de lockdown een uitspraak doen over de effecten van de lockdown op de ontwikkeling van motorische vaardigheden?

GEVOLGEN CORONACRISIS VOOR SPORTVERENIGINGEN

Janine van Kalmthout

Organisatie : Mulier Instituut

Achtergrond : Toen in maart 2020 de sport stil kwam te liggen, door de maatregelen die genomen werden ter voorkoming van het verspreiden van het coronavirus in Nederland, ontstond er aardig wat paniek bij sportverenigingen. Want hoe lang gaat deze situatie duren? Wat betekent dat voor de trainingen en competitie en op iets langere termijn, voor leden, vrijwilligers, financiën, de organisatie en de toekomst van de sportvereniging?

Theorie : Sportverenigingen blijken veerkrachtige organisaties (Lucassen & v.d. Roest (red), 2018). Met veerkracht wordt het vermogen van de vereniging bedoeld om de impact van een crisis te absorberen en terug te veren naar de situatie van voor een crisis. Verenigingen zijn er niet op zijn ingericht om steeds te vernieuwen. Vernieuwingen en veranderingen maken verenigingen vooral mee wanneer deze in kleine stappen kunnen worden doorgevoerd of wanneer zij hiervoor een dwingende noodzaak ervaren. De coronacrisis maakte dat verenigingen genoodzaakt waren zich aan te passen aan de omstandigheden en veranderingen door te voeren. Eerdere onderzoeken naar de gevolgen van de economische recessie en verenigingen in transitiegebieden laten zien dat sportverenigingen over veerkracht en een zekere veranderkracht beschikken. In hoeverre blijkt dat nu ook tijdens de coronacrisis?

Methode : Om de gevolgen van de coronacrisis voor sportverenigingen te monitoren zijn vanaf april 2020 vier webenquête (voorjaar 2020, najaar 2020, voorjaar 2021 en sept 2021) uitgezet onder de sportverenigingen van het MI Verenigingspanel. Daarnaast is door sportbonden, provincies en gemeenten en via social media een open link naar de vragenlijst verspreid. Uit de eerste 3 peilingen blijkt dat de mate waarin verenigingen zich (ernstige) zorgen maken over de gevolgen van de coronacrisis voor de toekomst van de verenigingen afneemt naar verloop van tijd, maar fluctueert met de mate waarin coronamaatregelen van kracht zijn. De zalsporten en kleine verenigingen (≤ 100 leden) maken zich de meeste zorgen voor de toekomst. Zij maken zich met name zorgen over het verlies aan leden waarmee zij kampen. Uit de 4e coronapeiling zal blijken hoe dit zich verder ontwikkelt.

Conclusie : Verenigingen blijken over voldoende veerkracht en veranderkracht te beschikken om met de gevolgen om te gaan. De coronacrisis heeft met name gevolgen voor de ontwikkeling van leden en de financiën van de sportverenigingen. Ondanks de zorgen van verenigingen voor de toekomst geven zeven op de tien verenigingen aan vertrouwen te hebben in de veerkracht van de vereniging om de gevolgen van de coronacrisis te overleven.

Discussievraag : Wat maakt die veerkracht en veranderkracht van sportverenigingen?

GEVOLGEN VAN DE CORONAMAATREGELEN VOOR DE MOTORISCHE ONTWIKKELING VAN BASISSSCHOOLKINDEREN

Sofie Vrieswijk

Organisatie : Mulier Instituut

Achtergrond : Het afgelopen decennium zijn de motorische vaardigheden van kinderen in de basisschoolleeftijd afgenomen (Inspectie van het Onderwijs, 2018). Kinderen bewegen te weinig (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2019) en recent onderzoek heeft laten zien dat gedurende de eerste Corona lockdown 4 op de 10 kinderen ook nog eens minder zijn gaan bewegen. (Slot-Heijs et al., 2020). Het doel van dit onderzoek was om vast te stellen welke gevolgen het langdurig wegvallen van het georganiseerde beweegaanbod als gevolg van de coronamaatregelen heeft voor de motorische vaardigheden van basisschoolkinderen.

Theorie : We veronderstellen dat met name bij kinderen die motorisch al minder vaardig waren voor de lockdown de meeste negatieve gevolgen ondervinden van het wegvallen van het georganiseerde beweeg- en sportaanbod gedurende de eerste lockdown in 2020.

Methode : Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de ontwikkelaars van drie in Nederland veelgebruikte leerlingvolgsystemen of motorische testen: de BLOC-test, VolgMij, en de 4 S-en test. De data werd door deze ontwikkelaars aan ons geleverd en zijn op twee verschillende momenten verzameld: 1) vóór de uitbraak van de coronacrisis en de invoering van de daaraan verbonden maatregelen (tussen september 2018 en december 2019); 2) tussen de eerste en tweede sluiting van de basisscholen (tussen september en december 2020). Van alle kinderen in het onderzoek zijn data van slechts één meetmoment beschikbaar. Voor de uitkomsten van de drie testen is voor ieder leerjaar de vergelijking gemaakt tussen de kinderen die zijn gemeten voor en de kinderen die zijn gemeten na de lockdown. Uit de resultaten blijkt dat er aanwijzingen zijn dat in het schooljaar 2020/2021 (na de lockdown) een grotere groep kinderen minder vaardig is dan in het schooljaar 2019/2020 (voor de lockdown). De verschillen tussen de twee meetmomenten zijn vooral zichtbaar bij kinderen in groep 1 en groep 2 en bij kinderen die motorisch minder vaardig zijn. Bij oudere kinderen en kinderen die relatief vaardig zijn, is geen duidelijk verschil te zien tussen de meetmomenten.

Conclusie : Uit het onderzoek blijkt dat met name jonge kinderen (groep 1/2) en de zwakkere bewegers de meest nadelige gevolgen hebben ondervonden van het wegvallen van het georganiseerd sport- en beweegaanbod. Het relatief grote verschil bij de kinderen uit groep 1/2 is mogelijk te verklaren door de relatief grote rol die bewegen gedurende de schooldag voor hen speelt en de beperkte mogelijkheden voor deze groep om zelfstandig naar buiten te gaan, omdat zij afhankelijk zijn van hun ouders. Om de gevolgen van het wegvallen van het georganiseerde beweegaanbod te minimaliseren is het belangrijk dat er aandacht is voor deze groepen kinderen. De groep zwakkere bewegers kan door een gedifferentieerd aanbod in de lessen lichamelijke opvoeding en door aanvullende ondersteuning worden geholpen. In het reguliere curriculum kan hieraan invulling gegeven worden door de integratie van (elementen van) de dynamische schooldag.

Discussievraag : Hoe kunnen we dit het beste oplossen?
Hoe kunnen we deze achterstand weer inhalen?

DE GEVOLGEN VAN DE CORONACRISIS OP TALENTVOLLE SPORTERS IN NEDERLAND

Agnes van Suijlekom

Organisatie : Mulier Instituut

Achtergrond : De sporttalenten van nu zijn de Nederlandse sportsuccessen van de toekomst. Gedurende het afgelopen anderhalf jaar is er voor veel talentvolle sporters een hoop veranderd. Als gevolg van de coronamaatregelen vonden (internationale) wedstrijden en competities voor deze groep vaak geen doorgang en veel binnensporters moesten noodgedwongen trainen in de buitenlucht. Om een beter beeld te krijgen van de ervaringen en behoeften van de talentvolle sporters, beantwoorden we met dit onderzoek de vraag: Hoe hebben talentvolle sporters in Nederland hun sport tijdens de coronacrisis ervaren?

Theorie : Verwacht werd dat met name binnensporters negatieve gevolgen zouden ervaren van de coronacrisis, aangezien binnensportlocaties maandenlang gesloten zijn geweest. Ook werd verwacht dat het niet kunnen deelnemen aan wedstrijden als grootste nadeel zou worden gezien door de talentvolle sporters.

Methode : De online vragenlijst is ingevuld door 1320 talentvolle sporters die zijn aangesloten bij NOC*NSF. Hierin werd gevraagd hoe zij de periode tussen juli 2020 en juli 2021 hebben beleefd. Ongeveer de helft van de talentvolle sporters heeft zowel een positief als een negatief effect van de coronamaatregelen op de ontwikkeling van hun sportieve carrière heeft ervaren. De meest genoemde reden voor het ervaren negatieve effect is het ontbreken van wedstrijden. Voorbeelden van positieve effecten zijn meer tijd voor persoonlijke ontwikkeling, school of studie en meer ruimte om mentaal en/of fysiek uit te rusten. Een ander resultaat is dat er voornamelijk verschillen aanwezig zijn tussen de sporters die een binnensport beoefenen en sporters die een buitensport beoefenen. De binnensporters hebben vaker een negatief effect van de coronamaatregelen op de ontwikkeling van hun sportieve carrière ervaren. Ook hebben zij vaker een andere trainingsinvulling, trainingslocatie en een verminderd aantal trainingsuren gehad in vergelijking met de buitensporters.

Conclusie : De mate waarin de coronacrisis en de bijbehorende maatregelen invloed hebben (gehad) op hoe talentvolle sporters hun sport hebben ervaren hangt af van verschillende factoren, zoals de trainings- en wedstrijd mogelijkheden per sport en niveau, de manier waarop sporters begeleid en ondersteund werden en de omgeving waarin zij zich bevonden. Ondanks dat er veel talentvolle sporters sinds de versoepelingen als vanouds trainen en weer kunnen deelnemen aan wedstrijden, en daarmee de grootste ervaren nadelen voor de meesten zijn weggenomen, zijn er sporters die nog steeds problemen ervaren als gevolg van de coronacrisis. Onduidelijk is nog wat de langetermijengevolgen van de coronamaatregelen op de Nederlandse sporttalenten zullen zijn, maar van belang is om aandacht te blijven houden voor deze groep jonge sporters.

Discussievraag : Ik ben benieuwd of jullie een talentvolle sporter kennen en één of meerdere van de besproken thema's, of nieuwe thema's, herkennen bij hem of haar?

(TOEKOMSTIG) TALENT

ONTWIKKELING VAN EEN SCHAATS-SPECIFIEKE DYNAMISCHE BALANSTEST VOOR HET MONITOREN VAN JONGE TALENTVOLLE SCHAATERS

Jesper Mulder; Stein Menting; Marije Elferink-Gemser; Mathias Kempe; Sander van Ginkel

Organisatie : Rijksuniversiteit Groningen

Achtergrond : Schaatsen is een unieke sport door de verschillende vorm van voorwaartse verplaatsing ten opzichte van andere sporten. Waar hardlopers zich voortbewegen door zich af te zetten tegen de grond, bewegen schaatsers zich voort door zijwaarts af te zetten op ijs. Schaatsers bewegen voorwaarts in een voorovergebogen positie op dunne ijzers, waardoor dynamische balans een belangrijke prestatiebepalende kwaliteit zou kunnen zijn. Hoewel dynamische balans cruciaal kan zijn voor schaatsprestaties, is er nog weinig onderzoek gedaan naar dynamische balans bij schaatsers. Bovendien is in de meeste gebruikte dynamische balanstesten, zoals de STAR Excursion Balance Test (SEBT), de voorovergebogen positie van het schaatsen niet terug te vinden. Het doel van deze studie is daarom te onderzoeken of een nieuwe, schaats-specifieke test een sensitieve, valide, en betrouwbare test is om dynamische balans te meten bij jonge talentvolle schaatsers. Een dergelijke test kan gebruikt worden voor talentherkenning en -ontwikkeling, en optimalisatie van prestatie.

Theorie : Dynamische balans is een motorische vaardigheid die wordt beïnvloed door multidimensionale factoren. Zo blijkt dat dynamische balanstreining op een instabiele ondergrond niet 1-op-1 vertaald kan worden naar verbeterde dynamische balans op een stabiele ondergrond, en andersom. Ook blijkt dat ijshockeysers unieke strategieën gebruiken bij het balanceren, vergeleken met atleten uit andere sporten en niet-sporters. Dit ondersteunt het idee dat balanstreining moet worden ontwikkeld gerelateerd aan sport specifieke kenmerken, en hetzelfde zou kunnen gelden voor balanstesten. Om deze reden is het belangrijk om een dynamische balanstest te ontwikkelen die schaats-specifiek is, om zodoende belangrijke informatie te verzamelen over talentontwikkeling en -herkenning in schaatsen. De verwachting is dat deze nieuwe, schaats-specifieke test een betere relatie laat zien met schaatsprestaties dan de SEBT.

Methode : De deelnemers aan dit onderzoek zijn 109 (57 mannen, 52 vrouwen) jonge, talentvolle schaatsers met een gemiddelde leeftijd van 18,07 ($\pm 3,08$). Het prestatieniveau van deze schaatsers varieert van elite (schaatst binnen 105% van het wereldrecord) tot low-competitive (schaatst buiten 125% van het wereldrecord). In de schaats-specifieke balanstest staan de schaatsers op een been op een krachtplaat, waarna ze vooruit en achteruit bewegen door middel van het enkelgewricht op een tempo van 60 BPM. Hierbij mag het achterste been niet de grond raken, en worden de handen voor de borst gehouden. De test duurt 40 seconden, waarbij de eerste 10 seconden worden gebruikt als oriëntatiefase om te wennen aan het tempo. De schaatsers voeren de test twee keer per standbeen uit, dus een totaal van 4 herhalingen. Een aantal variabelen worden via een Python script uit de data van de krachtplaat gehaald, zoals lengte-breedte ratio en maximale voorwaartse excursie. Schaatsprestatie wordt uitgedrukt als de best gereden tijd ooit, op welke afstand dan ook, als percentage van het wereldrecord op die afstand op het moment dat de beste tijd werd gereden. De schaatsers worden hierna opgedeeld in twee groepen: schaatsers die binnen 105% van het wereldrecord hebben geschaatst, en schaatsers die dat niet hebben gedaan. Deze twee groepen worden met elkaar vergeleken om de sensitiviteit van de test te meten. Vervolgens wordt gekeken hoe betrouwbaar de test is, wordt onderzocht wat de relatie tussen de nieuwe test en de SEBT is, en ten slotte wordt onderzocht of de nieuwe test meer samenhangt met prestatie dan de SEBT.

Conclusie : Initiële resultaten lijken weer te geven dat de nieuwe, schaats-specifieke test een veelbelovende manier is om dynamische balans te meten bij jonge talentvolle schaatsers. De nieuwe test lijkt goed samen te hangen met zowel de SEBT als met schaatsprestaties.

Discussievraag : Wat zijn de verwachte verschillen tussen schaatsers van verschillende prestatieniveaus?

DE WEG NAAR DE ZWEM TOP: HET BELANG VAN REFLECTEREN EN EVALUEREN TIJDENS EN NA DE TRAINING

Aylin K. Post; Ruud H. Koning; Chris Visscher; Marije T. Elferink-Gemser

Organisatie : RUG/UMCG - KNZB - Innosportlab de Tongelreep

Achtergrond : De weg naar de zwem top is lang en intens. Tegelijkertijd hebben talentvolle zwemmers maar beperkt de tijd om tot het hoogste podium te komen. Daarom is inzicht in onderliggende kwaliteiten die bijdragen aan het maximaal benutten van de gegeven trainingstijd essentieel. Met oog hier op wordt zelfregulerend leren als belangrijke variabele gezien om de kwaliteit van training te optimaliseren en daarmee het vermogen om beter te worden te vergroten. Gebruiken zwemmers die op koers liggen om de top te behalen, zelfregulerende processen vaker in hun dagelijkse training in vergelijking met zwemmers die niet op koers liggen?

Theorie : Zelfregulatie wordt gedefinieerd als de mate waarin iemand qua denken, willen en doen, actief betrokken is bij zijn of haar eigen leerproces. Het idee is dat hogere scores op SRL processen kunnen leiden tot een hogere kwaliteit van trainen en beslissingen die bijdragen aan effectiever en efficiënter leren en trainen ondersteunen. Daarom verwachten wij dat zwemmers met hogere scores op SRL processen, meer vooruitgaan binnen het seizoen en uiteindelijk een hoger prestatieniveau behalen.

Methode : In het zwemseizoen 2018/2019 hebben we SRL data en prestatie data verzameld van 157 Nederlandse jeugdzwemmers (73 mannen en 84 vrouwen tussen de 12 en 21 jaar). Op basis van hun seizoensbeste tijd werden deze zwemmers ingedeeld twee prestatiegroepen (elite versus zeer-competitief). De 89 jeugdzwemmers (49 mannen en 40 vrouwen) uit de elite groep werden geïncludeerd in een verdiepende analyse en opgesplitst in een groep die zich veel verbeterde in een seizoen of zich niet zoveel verbeterde in een seizoen. De resultaten van de MANOVA laten zien dat elite zwemmers significant hoger scoren op reflectie tijdens de training, maar lager op inzet in vergelijking met zeer-competitieve zwemmers ($p < 0.05$). Binnen de groep elite zwemmers zien we dat zwemmers die meer vooruitgaan in het seizoen hoger scoren op evaluatie na de training ($p < 0.05$). Deze significante verschillen houden stand na de correctie voor het aantal uur training per week, leeftijd en geslacht.

Conclusie : Zwemmers die op koers liggen om de top te behalen kenmerken zich door vaker te reflecteren tijdens training gecombineerd met frequenter evalueren na de training. Dit suggereert dat deze zwemmers effectiever en efficiënter leren, wat kan resulteren in een hogere kwaliteit van training, meer vooruitgang binnen een seizoen, een hoger prestatieniveau en wellicht een grotere kans om de top te behalen.

Discussievraag : Wat zou een verklaring kunnen zijn dat elite zwemmers lager scoren op inzet maar toch harder zwemmen dan zeer-competitieve zwemmers?

DE ONTWIKKELING VAN PACING GEDRAG IN ZWEMMEN: EEN MARKER VOOR TALENT?

Stein Menting

Organisatie : Universitair Medisch Centrum Groningen

Achtergrond : Een belangrijke factor voor een goede prestatie in sport is het de verdeling energie over de race ("pacing gedrag"). De ontwikkeling van doelgericht pacing gedrag start vanaf 5-8 jaar en gaat door tijdens adolescentie. In deze studie onderzoeken we hoe deze de ontwikkeling zich manifesteert in zwemmers en wat de ontwikkeling van pacing gedrag ons verteld over het prestatieniveau in de toekomst.

Theorie : Omdat zwemmers zich door water voortbewegen, zullen wijzigingen in snelheid een grote inspanning vergen. Eerdere studies lieten dan ook zien dat in de 200m vrije slag een evenredige verdeling van snelheid over de race leidt tot de beste prestatie. Daarnaast blijkt uit longitudinaal onderzoek dat beter presterende volwassen schaatsers zich onderscheidde tijdens adolescentie omdat ze een duidelijkere ontwikkeling richting een evenredige verdeling van snelheid laten zien. De hypothese voor deze studie luidt dat het pacing gedrag van zwemmers zich ontwikkeld richting een evenredige verdeling en dat zwemmers die een hoger niveau bereiken als volwassenen, een meer evenredig pacing gedrag laten zien tijdens adolescentie.

Methode : De 50m split tijden van mannelijke zwemmers, 12-24 jaar, die 200m vrijeslag seizoen beste tijden (SBT) hebben in minimaal drie verschillende seizoenen tussen 2000-2021, zijn verzameld uit de Swimrankings database (1068 zwemmers, 4897 observaties). Prestatieniveau is bepaald aan hand van de beste 200m SBT na 22 jaar oud, in relatie met het wereld record: elite ($< 104.1\%$), sub-elite ($104.1-107.6\%$), high-competitive ($107.6-166.6\%$). Multilevel modellen zijn opgesteld om het effect van leeftijd en prestatieniveau op het percentage van de totale tijd gespendeerd in elke 50m sectie (RST) te analyseren ($p < 0.05$). Als we de RST per 50m van 12 en 18 jarige zwemmers vergelijken, zien we dat oudere zwemmers een meer evenredig pacing gedrag vertonen: 23.29-23.44% (0.15), 25.47-25.36% (-0.11), 25.97-25.74% (-0.22) en 25.28-25.45% (0.17). Er is geen significant effect tussen elite en sub-elite zwemmers. Elite zwemmers onderscheidde zich van de high-competitive zwemmers door een meer evenredig pacing gedrag: 23.33-23.44% (0.11), 25.33-25.36% (0.03), 25.83-25.74% (-0.09) en 25.49-25.45% (-0.04).

Conclusie : De ontwikkeling van pacing gedrag in adolescente zwemmers karakteriseert zich door een verschuiving naar een meer evenredige verdeling van snelheid. Het verschil in pacing gedrag tijdens adolescentie tussen de elite en high-competitive groep wijst erop dat het ontwikkelen van pacing gedrag op jonge leeftijd bijdraagt aan het halen van de top in de zwemsport. Coaches worden geadviseerd om de ontwikkeling van het pacing gedrag van hun zwemmers nauwkeurig te monitoren en te ondersteunen ter verbetering van talent selectie- en ontwikkelingsprogramma's.

Discussievraag : Op welke manier kan een coach pacing gedrag monitoren en ondersteunen?

HET BELANG VAN TECHNISCHE VAARDIGHEDEN VOOR DE TOEKOMSTIGE PRESTATIE VAN JEUGDTENNISERS: EEN PROSPECTIEVE STUDIE

Nikki Kolman

Organisatie : UMCG / Kenniscentrum Sport & Bewegen

Achtergrond : Het vaststellen van voorspellers voor de tennisprestatie is belangrijk om coaches bewust te maken van de componenten die aandacht behoeven in de ontwikkeling van jeugdspelers. Er is echter nog weinig bekend over de rol van technische vaardigheden voor de toekomstige prestatie. De vraag die daarom centraal staat in dit onderzoek is: "Wat is de voorspellende waarde van technische vaardigheden voor de huidige en toekomstige tennisprestatie van jeugdspelers?"

Theorie : Technische vaardigheden, zoals balsnelheid en nauwkeurigheid, discrimineren tussen spelers van verschillende prestatieniveaus. Omdat deze vaardigheden essentieel zijn voor een goede tennisprestatie, verwachten we dat deze vaardigheden de prestatie kunnen voorspellen van spelers onder de 14 jaar op het moment zelf (huidige prestatie) en vier jaar later als ze onder de 18 jaar zijn (toekomstige prestatie).

Methode : In deze prospectieve studie keken we bij 29 mannelijke tennissers (leeftijd $13.40 \pm .51$) naar de antropometrische kenmerken (lengte, gewicht en biologische leeftijd) en technische vaardigheden (balsnelheid, nauwkeurigheid en foutenpercentage) met de Dutch Technical-Tactical Tennis Test (D4T). De D4T is een tennis-specifieke test waarin games, rally's en verschillende tactische situaties (d.w.z. offensief, neutraal en defensief) worden gesimuleerd met een ballenmachine. Spelers slaan 72 ballen terug naar vooraf bepaalde mikpunten (vaste situatie) of wisselende mikpunten waarbij ze moeten reageren (variabele situatie). Als maat voor tennisprestatie verzamelden we de tennisrating van de spelers toen ze U14 en U18 waren. Afhankelijk van de rating U18 classificeerden we spelers als toekomstige elite ($n=9$) of toekomstige competitieve spelers ($n=20$). Een meervoudige lineaire regressie liet zien dat balsnelheid en nauwkeurigheid significante voorspellers waren van de huidige en toekomstige tennisprestatie ($p < .001$), met een R^2 van .60 en .46. Uit een univariate MANCOVA bleek dat toekomstige elite spelers nauwkeuriger waren dan toekomstige competitieve spelers ($p = .048$, 95% CI [.000 tot .489]), met name in variabele situaties ($p < .05$).

Conclusie : Deze studie toont voor het eerst aan dat de technische vaardigheden balsnelheid en nauwkeurigheid significante voorspellers zijn voor zowel de huidige als de toekomstige tennisprestatie. Bovendien blijkt dat toekomstige elite spelers nauwkeuriger zijn dan toekomstige competitieve spelers, met name in variabele spelsituaties. Het lijkt erop dat toekomstige elite spelers hun nauwkeurigheid behouden als de complexiteit in het spel toeneemt, terwijl de nauwkeurigheid bij toekomstige competitieve spelers dan juist afneemt. Deze resultaten suggereren dat coaches hun trainingsprogramma's moeten richten op oefeningen om nauwkeurigheid in wisselende en complexe spelsituaties te verbeteren.

Discussievraag : Kun je uit deze studie concluderen dat spelers onder de 14 jaar, die minder nauwkeurig en minder hard slaan, het niet meer tot toptennisser kunnen schoppen?

GRENSOVERSTIJGENDE TALENTONTWIKKELING – LESSEN UIT HET ONDERWIJS VOOR DE SPORT

Irene Faber

Organisatie : Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Duitsland

Achtergrond : Talentprogramma's zijn niet meer weg te denken uit de sportcontext in de westerse maatschappij. Deze programma's hebben als doel om voor jonge talentvolle sporters te herkennen en hun te ondersteunen in hun ontwikkeling naar de top. Helaas blijkt het in de praktijk niet gemakkelijk om ruwe diamanten te vinden en teleurstellende resultaten tegen te gaan en is de sportcontext voortdurend aan veranderingen onderhevig. Daarom zijn sportbonden steeds op zoek naar innovatieve methodes binnen hun talentprogramma's.

Theorie : Niet alleen in de sportcontext wordt aan de weg getimmerd ten aanzien van talent. Met name in het onderwijs is er de laatste jaren meer aandacht voor de excellente leerling en zijn diverse programma's/benaderingen ontwikkeld. Ook daar wordt gezocht naar strategieën om talentvolle jongeren beter te herkennen en zo goed mogelijk te begeleiden in hun ontwikkelingsproces. Deze programma's/benaderingen zijn in de onderwijscontext en onafhankelijk van de sportcontext ontwikkeld. Domein overstijgend 'gluren bij de burens' in het onderwijs kan mogelijk leiden tot nieuwe kennis, ideeën en inzichten voor de sportcontext.

Methode : Met behulp van een systematische literatuurstudie is uitgebreid gezocht naar recente artikelen (publicatiejaar 2009-2019), die een benadering uit de praktijk voor talentherkenning en -ontwikkeling in sport en/of onderwijs beschrijven. Het kan hierbij gaan om een presentatie van een programma, een praktijkmodel of praktische richtlijnen. Alleen artikelen met talentbenaderingen gericht op kinderen (4-18 jaar) en opgezet in een vergelijkbare maatschappelijke context als Nederland zijn geïncludeerd. Zoekopdrachten in 12 databases leverden 31 studies op. Overeenkomsten en verschillen tussen de sport en onderwijs context werden gedestilleerd door middel van een kwalitatieve inhoudsanalyse en beschreven voor de talentherkenning en -ontwikkeling. Op basis van de overeenkomsten en verschillen worden vier aanbevelingen voor de sportcontext gedaan: 1) het implementeren van een universele screening, 2) meer aandacht voor sociale inclusie, 3) meer aandacht voor de ontwikkeling van creativiteit en 4) verbetering van het opleidingsniveau van en verantwoording door trainers/coaches.

Conclusie : Het scherp blijven op innovatieve aanpakken voor talentprogramma's is cruciaal om de ambitie om structureel bij de wereldtop te horen te verwezenlijken. Niet alleen kruisbestuivingen tussen sporten, maar ook domein overstijgende inzichten vanuit de internationale context ondersteunen hierbij. Uiteraard kan de sportcontext op haar beurt ook weer model staan voor andere domeinen. Een studie is nooit zonder enige beperkingen. Twee beperkingen van het literatuuronderzoek zijn belangrijk om te noemen. Ten eerste is het de vraag of wetenschappelijke literatuur de meest volledige weerspiegeling geeft van de benaderingen die in de praktijk worden gebruikt. Misschien zijn er andere aanpakken geïmplementeerd die niet in de wetenschappelijke literatuur zijn gepubliceerd en daarom niet zijn gevonden en meegenomen in de analyse. Ten tweede geeft dit literatuuronderzoek alleen een overzicht van bestaande benaderingen en geeft het geen informatie over de effectiviteit en/of haalbaarheid van de programma's. Dergelijke informatie is nodig om een beter inzicht te krijgen in de kosten en baten voor de praktijk.

Discussievraag : Elke kind in Nederland geniet onderwijs. Daar liggen kansen voor de sport. Welke rol kan en/of moet het onderwijs innemen in de herkenning en ontwikkeling van sporttalent?